

Commission d'enquête parlementaire
chargée d'enquêter sur le traitement
des abus sexuels commis au sein et
en dehors de l'Église, y compris sur
leur traitement judiciaire, et sur leurs
conséquences actuelles pour les
victimes et pour la société

du

MARDI 16 AVRIL 2024

Matin

Parlementaire onderzoekscommissie
belast met het onderzoek naar de
aanpak van seksueel misbruik, in de
Kerk en daarbuiten, met inbegrip van
de gerechtelijke behandeling, en de
gevolgen op vandaag voor
slachtoffers en samenleving

van

DINSDAG 16 APRIL 2024

Voormiddag

La réunion publique de commission est ouverte à
12 h 07 et présidée par Mme Sophie De Wit.
De openbare commissievergadering wordt
geopend om 12.07 uur en voorgezeten door
mevrouw Sophie De Wit.

**Présentation du rapport du Conseil supérieur de
la Justice sur le dossier Calice par:**

- Mme Hilde Melotte, présidente du Conseil
supérieur de la Justice;
 - Mme Valérie Delfosse, présidente de la
commission d'avis et d'enquête réunie au
Conseil supérieur de la Justice;
 - M. Davy Jordens, membre magistrat de la
commission d'avis et d'enquête réunie du
Conseil supérieur de la Justice et président du
groupe de travail enquête spéciale Calice;
 - M. Daan Vyverman, premier auditeur du
Conseil supérieur de la Justice.
- Voorstelling van het verslag van de Hoge Raad
voor de Justitie over het dossier Kelk door:**
- mevrouw Hilde Melotte, voorzitter van de Hoge
Raad voor de Justitie;
 - mevrouw Valérie Delfosse, voorzitter van de
verenigde advies- en onderzoekscommissie van
de Hoge Raad voor de Justitie;
 - de heer Davy Jordens, lid-magistraat van de
verenigde advies- en onderzoekscommissie van
de Hoge Raad voor de Justitie en voorzitter van
de werkgroep bijzonder onderzoek Kelk;
 - de heer Daan Vyverman, eerste auditeur van de
Hoge Raad voor de Justitie.

De **voorzitster**: Collega's, welkom in deze
openbare vergadering waarin het verslag van het
bijzonder onderzoek naar operatie Kelk zal worden
voorgesteld. Wij wachten al enige tijd met
nieuwsgierigheid op dat verslag en kijken uit naar
de bevindingen van de Hoge Raad voor de Justitie.

Ik verwelkom mevrouw Melotte, voorzitter van de
Hoge Raad voor de Justitie, mevrouw Valérie
Delfosse, voorzitter van de verenigde advies- en
onderzoekscommissie van de Hoge Raad voor de
Justitie, de heer Davy Jordens, die als magistraat
lid is van bovengenoemde advies- en
onderzoekscommissie en die voorzitter is geweest
van de werkgroep bijzonder onderzoek Kelk en de
heer Daan Vyverman, eerste auditeur bij de Hoge
Raad voor de Justitie. Ik dank u allen voor uw
komst naar deze commissie.

Collega's, het is de bedoeling dat er een
uiteenzetting wordt gegeven aan de hand van een
presentatie. Er is geen regeling van de
werkzaamheden, maar ik zal meteen zeggen hoe
wij verder te werk zullen gaan.

Vrijdag om 11.00 uur komt de Hoge Raad voor de
Justitie terug naar onze commissie voor een
gedachtewisseling over het rapport. Ik heb
begrepen dat er straks nog een communicatie volgt
waarbij ook de link naar het rapport zal worden
bezorgd, zodat we allemaal kennis kunnen nemen
van het volledige rapport. Dat zal ons de
mogelijkheid bieden om het de volgende dagen
grondig te bestuderen en klaar te zijn voor de
gedachtewisseling van vrijdag. Het is dus niet de
bedoeling dat er vandaag vragen worden gesteld
over het rapport.

We zullen met veel aandacht luisteren naar de
Hoge Raad voor de Justitie en naar hun
bevindingen. Ik geef graag het woord aan mevrouw
Melotte.

Hilde Melotte: Dank u wel voor de uitnodiging.

Leden van de commissie, u weet dat binnen de
VAOC beslist werd om een bijzonder onderzoek te

openen naar het gerechtelijk onderzoek, ondertussen genoegzaam bekend als operatie Kelk. Ook wij hebben *Godvergeten* bekeken. Ook wij stellen ons vragen.

Onze beslissing hebben wij al toegelicht voor jullie commissie. Wij hebben uitgelegd welke vijf onderzoeksvragen wij wilden beantwoorden. Wij hebben ons in de afgelopen maanden gebogen over een dossier van 104 kartons. Wij hebben, vaak langdurig, 35 mensen ondervraagd.

Met deze informatie hebben wij getracht een antwoord te formuleren op onze onderzoeksvragen. Die antwoorden, een analyse en de bevindingen zijn opgenomen in een verslag, dat gisterenavond goedgekeurd is door de algemene vergadering van de Hoge Raad. Wij zullen dat verslag onmiddellijk na, of op het einde van, deze vergadering publiek maken.

Ik weet dat jullie ons van in het begin gevraagd hebben om ons onderzoek sneller af te ronden. Ik erken dat wij daar niet in geslaagd zijn, maar de omvang en de complexiteit van het onderzoek hebben dit onmogelijk gemaakt. Niettemin zitten wij hier vandaag. Achtereenvolgens zullen Daan Vyverman, Valérie Delfosse en Davy Jordens aan het woord komen.

Daan Vyverman: Geachte leden, we geven eerst een kort woordje uitleg over de methode die we gehanteerd hebben tijdens dit onderzoek en hoe het tijdsverloop er in een notendop uitziet.

Op 5 oktober heeft de verenigde advies- en onderzoekscommissie van de Hoge Raad ambtshalve beslist om een bijzonder onderzoek op te starten. Een dergelijke commissie bestaat uit 16 leden. Daarom werd, zoals gebruikelijk, een beperktere werkgroep samengesteld die in concreto het voorbereidend onderzoek voert. Die werkgroep bestond uit vijf Nederlandstalige en vier Franstalige leden, zowel magistraten als niet-magistraten, waardoor die werkgroep paritair samengesteld is. Die werkgroep werd voorgezeten door Davy Jordens, die hier vandaag mee aan tafel zit. Verder was er ook bijstand van twee auditeurs die deel uitmaken van de Hoge Raad.

Eind oktober hebben wij toegang gekregen tot het dossier en konden we beginnen met de studie van het dossier Kelk. Het dossier Kelk bevat 104 kaften. Een juridische of gerechtelijke kافت omvat ongeveer 500 pagina's, dus grofweg kunnen we stellen dat het dossier 50.000 pagina's beslaat. Gelukkig is een digitale versie van het dossier beschikbaar. Wij hebben ook toegang gehad tot die digitale versie, wat de inzage en studie van het dossier toch wel heeft kunnen vergemakkelijken.

Van november tot februari, maar vooral in november en december, zijn er hoorzittingen geweest. Wij hebben uiteraard magistraten gehoord, waaronder de verschillende onderzoeksrechters die tijdens het gerechtelijk onderzoek hebben opgetreden, leden van de zetel, dus leden die gerechtelijke uitspraken gedaan hebben over dat gerechtelijk onderzoek, ook leden van het openbaar ministerie en korpschefs van de zetel en van het openbaar ministerie. Daarnaast hoorden wij ook griffiers, speurders van de politie, advocaten die bijvoorbeeld een groot deel van de burgerlijke partijen vertegenwoordigen en andere personen van wie wij dachten dat zij nuttige informatie konden geven over het gerechtelijk onderzoek of het verloop ervan.

Vervolgens werd al die informatie geanalyseerd, zowel de informatie uit de studie, uit het dossier zelf, als hetgeen uit de hoorzittingen kwam, van december tot januari. In januari en februari werd het dan allemaal op papier gezet en werd er een ontwerprapport gemaakt. Dat rapport werd uitvoerig besproken in de verenigde advies- en onderzoekscommissie in maart. Eind maart werd het daar goedgekeurd. Gisteren werd het dan goedgekeurd in de algemene vergadering. Het gaat om een procedure die wettelijk vastgelegd is en die dus gerespecteerd moet worden.

Ik wil het ook even hebben over de context waarin wij gewerkt hebben, want die was een beetje speciaal, in die zin dat het met operatie Kelk om een lopend onderzoek gaat. Dat wil zeggen, technisch gezien, dat er geen regeling van rechtspleging gebeurd is. Er is met andere woorden nog geen definitieve beslissing genomen over wie al dan niet doorverwezen moet worden naar de in dit geval waarschijnlijk correctionele rechter, naar de feitenrechter, die de feiten moet beoordelen. Er is dus nog geen definitieve uitspraak door een strafrechter over de grond van de zaak.

Het dossier ligt momenteel bij het federaal parket, dat de eindvordering moet opstellen en dat dus moet uitmaken wie al dan niet vervolgd wordt. Vervolgens wordt dat dan aan de rechtbank voorgelegd.

Het feit dat wij in een lopend gerechtelijk onderzoek zitten, wil ook zeggen dat wij met een aantal beperkingen of minstens moeilijkheden worden geconfronteerd.

Voor alle duidelijkheid, de Hoge Raad voor de Justitie maakt geen deel uit van de rechterlijke macht. Dat wil zeggen dat wij erover moeten waken dat wij de strafprocedure niet doorkruisen. Alleen

de rechterlijke macht is bevoegd om de feiten, in dit dossier feiten van seksueel misbruik op minderjarigen en eventueel schuldig verzuim, te beoordelen. De Hoge Raad voor de Justitie mag zich niet uitspreken over de feiten zelf.

Ook moeten wij ons ervoor hoeden dat wij niets onthullen over de inhoud van het strafdossier zelf, vanwege het geheim van het onderzoek. Soms moeten wij een beetje op eieren lopen om enerzijds een goed evenwicht te vinden tussen wat wij kunnen vertellen – hoe wij de bevolking, en ook u, kunnen informeren – en anderzijds het geheim van het onderzoek niet te schenden.

Een bijkomende moeilijkheid is dat wij spreken over een gerechtelijk onderzoek dat is opgestart in juni 2010. De meest actieve of meest problematische periode in dat onderzoek speelt zich af tussen 2010 en 2014. Dat is 10 tot 14 jaar geleden. Wat de waarheidsvinding betreft, is dat ook voor ons niet altijd evident. Sommige mensen die destijds hebben opgetreden in het dossier, waren al overleden. Andere mensen herinnerden zich bepaalde zaken nog wel goed, maar bleken in tegenspraak te zijn met het dossier. Anderen herinnerden zich bepaalde feiten helemaal niet meer. Iemand horen over feiten van 14 jaar geleden, is uiteraard niet evident.

Ten slotte – wij hebben daarvoor al gewaarschuwd in meerdere onderzoeken – moeten wij ons hoeden voor de *hindsight bias*. Wij mogen niet in de val lopen dat wij bepaalde zaken die jaren geleden zijn gebeurd, interpreteren met kennis die wij vandaag hebben. Als wij kijken naar bepaalde beslissingen of procedures die gevoerd zijn, moeten wij altijd proberen om te bekijken wat op dat moment de kennis en de stand van zaken waren. Wij moeten proberen abstractie te maken van wat eventueel jaren later is gebeurd. Dat is ook een belangrijk element.

Ik overloop met u nog even kort de zes onderzoeksvragen van het onderzoek van de Hoge Raad voor de Justitie. Eerst en vooral, zijn alle etappes van het onderzoek verlopen volgens de regels van het Wetboek van strafvordering? Ten tweede, zijn er clandestiene zittingen gehouden? Dat is namelijk wat door sommigen wordt beweerd. Ten derde, zijn de belangrijkste stukken uit het in beslag genomen archief van het aartsbisdom op onrechtmatige wijze teruggegeven of verdwenen? Ten vierde, heeft de katholieke kerk druk uitgeoefend op het gerecht om de procedure te beïnvloeden? Ten vijfde, heeft het gerecht zelf onder druk van de katholieke kerk moedwillig de procedure gedwarsboomd? Met andere woorden, was er sprake van een doofpotoperatie? Ten zesde, de lange duur van de strafprocedure is ook

onder de loep genomen.

Het is ook belangrijk om te weten wat we bekeken hebben en wat we niet bekeken hebben, omdat we het niet mochten bekijken. Het onderzoek naar de ten laste gelegde feiten hebben we bijvoorbeeld niet kunnen inkijken, omdat dat enkel toekomt aan de rechterlijke macht en niet aan de Hoge Raad. We mogen ook geen uitspraken doen over opportuniteit en inhoud van gerechtelijke beslissingen, want dat is wettelijk bepaald. We moeten ook opletten dat we ons niet mengen in de inhoudelijke behandeling van lopende dossiers.

Het is ook interessant om op te merken dat de wetgever het pas sinds januari 2020 mogelijk gemaakt heeft voor de Hoge Raad om in het kader van zijn onderzoeken lopende dossiers in te kijken. Vroeger was dat enkel mogelijk voor beëindigde gerechtelijke dossiers. Destijds werden wel al onderzoeken uitgevoerd die betrekking hadden op een lopend gerechtelijk onderzoek, maar in die onderzoeken was het gerechtelijk onderzoek zelf niet het voorwerp van ons onderzoek. Hier is dat anders: het verloop van het gerechtelijk onderzoek is wel het voorwerp van het onderzoek van de Hoge Raad.

Zoals ik al zei, mogen we niet in de plaats treden van de rechterlijke macht. We mogen dus geen beoordelingen doen die aan de rechtbank toekomen. We mogen ons ook niet opstellen als een soort beroepsrechter en dus in de plaats treden van de rechterlijke macht. Hun onafhankelijkheid is immers gewaarborgd door artikel 151 van de Grondwet. De Hoge Raad heeft zelf tot slot ook geen tuchtrechtelijke of strafrechtelijke bevoegdheid.

Ik kom nu tot een aantal algemene ervaringen van ons onderzoek. Het was positief dat we, via digitale weg, op een vrij vlotte manier toegang gekregen hebben tot het dossier, dankzij de onderzoeksrechter en het federaal parket. Wanneer er een kleine bug was of wanneer een bepaalde pagina of digitale map niet opende, zijn we die fysiek gaan inkijken. We hebben dat zonder problemen kunnen doen bij het federaal parket.

Voorts kan ik zeggen dat we niet kunnen klagen over de medewerking van de meeste mensen die werden gehoord. Men heeft correct geantwoord. Men is ingegaan op onze uitnodiging. Men heeft in het algemeen wel een grote openheid aan de dag gelegd. Ook als we nadien eventueel bijkomende informatie opvroegen, heeft men ons die in de mate van het mogelijke verschaft.

Niettemin moeten we toch vaststellen dat er een paar iets minder positieve zaken naar boven zijn

gekomen. Zoals gezegd spreken we over een onderzoek dat 14 jaar geleden is gestart. Niet iedereen die in dat onderzoek is opgetreden en die we graag hadden gehoord, is gemakkelijk traceerbaar gebleken. Dat heeft soms een beetje moeite gekost. Zo waren er mensen die al jaren met pensioen zijn en mensen die niet meer bij Justitie werken. Mensen die overleden zijn, hebben we evident niet kunnen contacteren. De meesten hebben we uiteindelijk toch kunnen contacteren, maar niet iedereen – dat zijn dan wel echt grote uitzonderingen – is op onze uitnodiging ingegaan.

Belangrijker wellicht is dat we uit één soort van documentatie weinig of geen informatie hebben kunnen verkrijgen, met name de werkkaften of reservefardes van het dossier. Dat is een farde waarin de onderzoeksrechter of de parketmagistraat zijn eigen nota's of nota's van communicatie of dienstbrieven bijhoudt. Een substituut op het niveau van eerste aanleg moet soms bepaalde vragen beantwoorden vanuit de hiërarchie, vanuit het parket-generaal, en dat verloopt via dienstbrieven. Dergelijke zaken behoren strikt gezien niet tot het gerechtelijk dossier zelf, maar die zitten in de zogenaamde werkkaft of reservefarde.

Die werkkaften of reservefardes werden opgevraagd, zowel bij de procureur des Konings als de procureur-generaal te Brussel als bij de federale procureur. De procureur des Konings heeft ons gemeld dat die fardes al waren vernietigd, conform het archiveringsbeleid. Het is namelijk zo dat die zaak oorspronkelijk werd gevolgd door het parket van eerste aanleg in Brussel, maar die is 13 jaar geleden, in 2011, gefederaliseerd. Dan is dat overgegaan naar het federaal parket.

De laatste interventie van het parket bij de rechtbank van eerste aanleg van Brussel was dus meer dan 13 jaar geleden. Het archiveringsbeleid bepaalt dat dergelijke documenten na tien jaar worden vernietigd. De procureur-generaal en de federale procureur zijn niet ingegaan op onze vraag om de volledige werkkaften te kunnen inkijken. Dat komt omdat zij van oordeel zijn dat de interne briefwisseling aan het korps of de gevoerde briefwisseling binnen het openbaar ministerie vertrouwelijk is.

Het komt er dus op neer dat wij geen kopie en inzage hebben gekregen van de schriftelijke communicatie tussen het parket en het parket-generaal onderling, zijnde de zogenaamde dienstbrieven waarnaar ik al verwees, en de antwoorden daarop. Wij hadden bijvoorbeeld ook geen toegang tot informele, eigen of handgeschreven nota's die zich in de werkkaften

zouden kunnen bevinden. Wel hebben wij kopieën gekregen van schriftelijke communicatie van leden van het openbaar ministerie met externe derden, zoals advocaten, de minister van Justitie of zijn kabinet en de kabinetsmedewerkers en kerkelijke oversten. Straks komt echter nog iets meer aan bod op welk vlak de beperkte toegang tot die werkkaften een rol heeft gespeeld.

Vooraleer wij een beknopt overzicht zullen geven van wat in operatie Kelk allemaal is gebeurd, met name de meest relevante etappes – het was een heel erg uitgebreid en groot onderzoek –, wil ik eerst nog even stilstaan bij het feit dat operatie Kelk ondertussen een publiek bekend begrip is geworden. Dat heeft uiteraard te maken met de gevoeligheid van het onderwerp, namelijk seksueel misbruik bij minderjarigen door geestelijken en eventueel ook schuldig verzuim. Dat ligt allemaal heel gevoelig. Er is daarover heel veel media-aandacht geweest. Er is ook recent, en nog steeds, veel aandacht voor geweest. Die aandacht is er echter ook in het verleden al geweest.

Een en ander heeft ook te maken met het feit dat het onderzoek al zo lang duurt en met het feit dat bepaalde partijen verklaringen hebben afgelegd in de media over het onderzoek. Laat ons een kat een kat noemen. Wij hebben het vooral over meester Van Steenbrugge in zijn hoedanigheid van advocaat van een groot aantal burgerlijke partijen. Hij heeft daarover een boek geschreven en was veelvuldig te zien in de media, waarbij hij een aantal beweringen over het onderzoek heeft gedaan.

Last but not least heeft de documentaire *Godvergeten* alles nog een beetje weer opgerakeld. Dat maakt dat iedereen een bepaald idee heeft over het dossier. Volgens ons is het geen slecht idee om de feiten van de fictie te scheiden. We hebben transparant willen zijn, voor zover mogelijk op dat vlak, en daarom hebben we in het verslag ook een vrij gedetailleerde uiteenzetting opgenomen over alle stappen in de procedures die er zijn geweest. Ik geef nu het woord aan Valérie Delfosse om die kort toe te lichten.

Valérie Delfosse: Après cet exposé introductif, je vais vous donner un aperçu succinct de l'instruction Calice en deux temps: les étapes-clé avant la mise à l'instruction du dossier et les étapes-clé depuis la mise à l'instruction du dossier jusqu'à ce jour.

En 2000 – il y a déjà 24 ans – est créée la "Commission interdiocésaine pour le traitement des plaintes d'abus sexuels dans l'exercice de la relation pastorale". Cette commission sera

présidée par un magistrat à la retraite, Mme Halsberghe, et portera le nom de celle-ci. En 10 ans de fonctionnement, cette commission – qui était destinée à écouter les victimes, à confronter les auteurs et à négocier une compensation – a reçu une trentaine de dénonciations et a donc ouvert une trentaine de dossiers. En 2009 – 9 ans plus tard –, tous les membres de cette commission Halsberghe ont démissionné, estimant ne pas avoir de réponse de la part des autorités ecclésiastiques, et ce depuis plus d'un an.

Un an plus tard, en 2010, une commission succède à la commission Halsberghe qui portera le nom de commission Adriaenssens. Présidée par le professeur Peter Adriaenssens, elle s'intitulera "Commission pour le traitement des plaintes d'abus sexuels dans la relation pastorale".

Au début de sa création, elle recensera une vingtaine de signalements. Le 23 avril 2010, l'archevêque Léonard, au cours d'une conférence de presse, a annoncé la démission de Roger Vangheluwe en tant qu'évêque suite aux abus sexuels commis sur la personne de son neveu mineur. Suite à cette conférence de presse, la commission Adriaenssens va recevoir un nombre impressionnant de signalements. On recensera, au niveau de cette commission et en moins de deux mois, plus de 475 plaintes.

Le 18 mai 2010, le Collège des procureurs généraux s'est réuni avec le ministre de la Justice, le procureur fédéral et le Pr Adriaenssens en vue de conclure des accords sur les échanges d'informations entre cette commission Adriaenssens et le parquet. Cette réunion a donné lieu à la rédaction d'un document s'intitulant *Régulation de l'échange des informations entre, d'une part, la Commission pour le Traitement des plaintes d'abus sexuels dans l'exercice de la relation pastorale, créée par l'Église catholique de Belgique, et, d'autre part, le ministère public*. Ce document de travail, cet accord, sera remis au ministre le 7 juin 2010.

Entre-temps, le 4 juin 2010, un premier procès-verbal initial sera rédigé par la PJF (police judiciaire fédérale) à la suite de contacts que le commissaire Dewael aura eus le 11 mai 2010 avec Rik Devillé au sujet des abus dans l'Église. Ce dernier souhaite remettre à la police une série de dossiers, mais émet des réserves parce que certaines victimes ne sont pas au courant de son intention de remettre ces dossiers à la police. Dans son contact avec le commissaire Dewael, il indique également que Godelieve Halsberghe aimerait aussi confier des dossiers de sa commission à la PJF.

Le 11 mai, la police prend contact avec le parquet

de Bruxelles, avec le substitut compétent à l'époque. Celui-ci précise qu'il faut que ces deux personnes, Rik Devillé et Godelieve Halsberghe, remettent les dossiers dont ils avaient parlé au commissaire de police. Un procès-verbal est rédigé et est transmis au parquet le 24 juin 2010. Il s'agit du premier procès-verbal initial rédigé dans le dossier qui deviendra l'instruction Calice.

Quelques jours plus tard, le 9 juin 2010, un deuxième procès-verbal initial sera rédigé après l'audition de Godelieve Halsberghe qui souhaite, dit-elle, remettre à la police une trentaine de dossiers de sa commission.

Lors de cette audition, elle remet d'emblée deux dossiers aux enquêteurs et elle leur propose d'aller chercher les autres dossiers aux archives de l'État. Elle en remet une liste à la police.

Suite au document dont je vous parlais concernant les échanges entre la commission Adriaenssens et le ministre de la Justice, document qui a été remis le 7 juin 2010 au ministre de la Justice de l'époque, trois jours plus tard, le 10 juin 2010, le ministre de la Justice diffuse un communiqué de presse qui présente ce fameux document contenant les accords entre la commission Adriaenssens et le ministère public et d'autre part, dans ce même communiqué de presse, il annonce la création d'un groupe de travail présidé par les procureurs généraux de Liège et de Gand.

Pour donner suite aux deux procès-verbaux initiaux, que se passe-t-il ensuite? Le 16 juin 2010, Rik Devillé se présente spontanément à la PJF avec un aperçu de ses archives et des cartons contenant 62 fardes ou 62 dossiers. Il précise que sur ces 62 dossiers, 17 sont remis avec l'accord des victimes. Les 45 autres seront saisis par la PJF.

Le 18 juin 2010, Godelieve Halsberghe, qui avait déjà été entendue dans le cadre du deuxième procès-verbal initial, est réentendue par la PJF, ce qui donnera lieu à un procès-verbal subséquent. Elle précise qu'elle ne veut plus remettre les dossiers qu'elle souhaitait remettre à la police, précisant que ceux-ci sont confidentiels. Elle mentionne néanmoins qu'elle a connaissance d'un lieu de conservation secret concernant des documents sensibles qui concernent des abus sexuels sur des enfants au sein de l'Église. Interrogée et interpellée sur ce point, elle déclare qu'ils se trouvent dans une crypte de la cathédrale Saint-Rombaut de Malines et qu'elle l'a appris du cardinal Danneels lui-même. Elle précise également ne plus très bien savoir où se trouve cette cachette et qu'elle est prête à collaborer. Voici donc les étapes-clé avant la mise à

l'instruction du dossier.

Le parquet, qui avait réceptionné le premier procès-verbal contenant l'audition de Rik Devillé, mais également le deuxième procès-verbal contenant l'audition de Godelieve Halsberghe, décide de requérir le juge d'instruction le 21 juin 2010. Le dossier est mis à l'instruction le 21 juin 2010. Que dit le réquisitoire de mise à l'instruction rédigé à cette date par le ministère public? Il requiert le juge d'instruction "d'en instruire à charge de X, à savoir inconnu, du chef de la prévention d'attentat à la pudeur commis avec violence ou menace sur la personne d'un mineur de moins de 16 ans accomplis, plus autorité". Le réquisitoire précise donc à charge de qui, du chef de quelle prévention et requiert précisément au juge d'instruction qu'il soit "procédé à la saisie des dossiers de Halsberghe, à l'identification et à l'instruction de tous autres délits ainsi qu'à l'accomplissement de tous les actes d'instruction nécessaires". Les PV d'audition de Godelieve Halsberghe sont joints, bien entendu, à ce réquisitoire de mise à l'instruction. C'est ainsi que le juge d'instruction est saisi de cette affaire, qui portera le nom d'"Opération Calice".

Pour plus de précisions, il s'agit du juge d'instruction n° 1 dans le rapport. Nous ne mentionnons pas de nom, mais nous indiquons qu'il s'agit du juge d'instruction n° 1, puisqu'il y en aura eu, jusqu'à ce jour depuis 2010, quatre. Donc, dans le rapport, nous précisons aux différentes étapes de la procédure s'il s'agit du juge d'instruction n° 1, n° 2, n° 3 ou n° 4.

Le jour même de sa saisine, le 21 juin 2010, le juge d'instruction charge la PJF de Bruxelles de procéder à une perquisition aux Archives de l'État, afin de saisir les dossiers de la commission Halsberghe, ce qui fut fait le 23 juin 2010.

Quelques jours plus tard, précisément le 24 juin 2010, le juge d'instruction n° 1 fait procéder à plusieurs perquisitions simultanées au palais archiépiscopal de Malines, dans l'habitation du cardinal Danneels située à Malines ainsi que dans son bureau, au siège de la commission Adriaenssens qui se situait à Louvain. Toutes ces opérations sont menées simultanément et ont été diffusées, puisque la presse était présente au moment de ces perquisitions. Et c'est là qu'on a en mémoire les cartons qui sont lancés par-dessus la fenêtre pour être mis dans les camions.

Ces perquisitions ont donné lieu à une opposition de la part de l'avocat cité dans le rapport et qui est également connu comme étant l'avocat du cardinal Danneels. Me Keuleneer a mis en doute la décision du juge d'instruction de procéder aux

perquisitions ailleurs qu'à la commission Halsberghe, à savoir les perquisitions mais bien sûr aussi les saisies à Malines et à Louvain, donc au palais archiépiscopal de Malines mais également dans l'habitation du cardinal Danneels et dans son bureau.

S'ensuivront de nombreuses procédures. La première est lancée par l'avocat de l'archevêché Malines-Bruxelles et du cardinal Danneels, Me Keuleneer, qui demandera au juge d'instruction la levée de la saisie ainsi que la restitution de tous les documents saisis chez ses clients. Parallèlement à cette première procédure lancée par l'avocat de l'archevêché de Malines-Bruxelles et du cardinal Danneels, le procureur général de Bruxelles saisit également la chambre des mises en accusation afin de contrôler la régularité des perquisitions.

S'ensuit ce qu'on va appeler dans le rapport une "bataille de procédures" – Davy Jordens en parlera plus en détail – où nous aurons successivement, pendant plus ou moins trois ans, de manière intensive, des décisions de la chambre des mises en accusation (pourvoi en cassation, cassation ou pas, renvoi devant la chambre des mises en accusation, etc.). Ces procédures ou recours seront initiés tantôt par l'avocat de l'archevêché de Malines-Bruxelles et du cardinal Danneels, tantôt par l'avocat de parties civiles.

Cette bataille de procédures – je fais un petit raccourci, Davy Jordens vous donnera plus d'explications – mènera, fin 2012, à l'annulation des perquisitions et saisies effectuées au palais archiépiscopal de Malines ainsi que des perquisitions et saisies au domicile et au bureau du cardinal Danneels. La chambre des mises en accusation, qui statuera sur cette annulation, qui prononcera cette annulation le 18 décembre 2012, ordonnera le retrait de ces pièces du dossier judiciaire et leur dépôt au greffe du tribunal de première instance.

Ces perquisitions sont donc déclarées nulles, les pièces sont retirées du dossier mais elles sont déposées au greffe du tribunal de première instance. Elles ne sont donc pas, contrairement au souhait de l'avocat de l'archevêché de Malines-Bruxelles et du cardinal Danneels, restituées à ses clients. Il continuera à solliciter la restitution des pièces. Finalement, l'arrêt du 18 décembre 2012 de la chambre des mises en accusation, après recours vers la cassation, deviendra définitif. La décision du 18 décembre 2012 de la chambre des mises en accusation, c'est: perquisitions – pas celles dans la commission Halsberghe – nulles, retrait des pièces et dépôt de celles-ci au greffe du tribunal de première instance de Bruxelles.

Entre-temps, le 8 mars 2011, le dossier sera fédéralisé. Au niveau de l'instruction, cela ne change rien mais au niveau du parquet, cela change tout puisque ce n'est plus le parquet de première instance qui sera le titulaire du dossier mais le parquet fédéral. Le procureur fédéral assurera donc le suivi du dossier, qui reste, bien entendu, à l'instruction, mais cela veut dire que le parquet de première instance et le parquet général ne sont plus parties à l'instruction.

Le 2 avril 2012 est désigné un autre juge d'instruction, qu'on va appeler le numéro 2. Le dossier est donc transféré du cabinet du juge d'instruction numéro 1 vers le cabinet du juge d'instruction numéro 2. Le juge d'instruction numéro 2, en prenant connaissance du dossier d'instruction, constate qu'un nombre impressionnant de procès-verbaux sont manquants. On parle de plus de 400 procès-verbaux qui, en 2012, sont manquants dans le dossier.

Cela donnera lieu – et c'est détaillé dans le rapport, je ne vais pas insister là-dessus – à des procédures entre le juge d'instruction numéro 1 et le numéro 2, puisque le numéro 2 se dit: "Que se passe-t-il avec ces procès-verbaux qui ont disparu?" Il y a aura des procédures, des plaintes, des constitutions avec partie civile, procédures dans la procédure.

Ce que l'on constatera également par rapport à ces pièces, et c'est indiqué dans le rapport – et c'est d'ailleurs un des dysfonctionnements que nous constatons –, est que la greffière du juge d'instruction numéro 1 était – et est toujours, semble-t-il – la compagne du procureur du Roi de l'époque. Elle était en congé de maternité quand les procès-verbaux ont disparu. Elle a continué, malgré son congé de maternité, à venir dans le cabinet du juge d'instruction numéro 1 lorsqu'il était encore saisi pour, je cite, "effectuer du classement de procès-verbaux".

Le juge d'instruction numéro 1 avait une nouvelle greffière qui n'était pas formée et qui donc ne facilitait pas son travail, puisque c'était une greffière nettement moins expérimentée que la greffière initiale qui, semblait-il, était bien expérimentée.

Toujours est-il que, pour clôturer cet aspect des procès-verbaux manquants, ceux-ci ont été reconstitués par la police, des copies conformes ont été versées dans le dossier et, finalement, cela n'a pas eu de conséquences sur la procédure, si ce n'est qu'il y a eu de la procédure dans la procédure, ce dont on se serait évidemment bien

passé.

Ce qui finalement se passe en 2012, comme l'indique le *slide*, est que le parquet fédéral procède à un contrôle de la régularité de la procédure. Et il y a des arrêts de la chambre des mises en accusation, de la Cour de cassation, et à nouveau de la chambre des mises en accusation, dont le président sera, en décembre 2012, frappé d'une demande de récusation par les parties civiles. Ce point est important. Cette récusation est un élément important dans les étapes de la procédure puisque, en 2012, une requête en récusation est déposée par l'avocat de parties civiles à l'encontre du président de la chambre des mises en accusation. Mais elle n'aboutit pas, en ce sens que le président lui-même se retirera. Il n'est pas nécessaire d'aller plus loin puisqu'il fait un pas de côté. Donc, il ne faut pas aller jusqu'au bout de la procédure pour avoir une décision qui prononce sa récusation. Donc, une requête, mais qui n'aboutira finalement pas parce que le président se retirera d'initiative à la suite de cette requête.

Le 20 mars 2014, nous avons un arrêt de la chambre des mises en accusation, en tous cas celui que j'avais indiqué, du 18 décembre 2012 – n'oubliez pas cette date, c'est un arrêt important –, arrêt de la chambre des mises en accusation qui avait annulé les perquisitions – certaines en tous cas –, retiré les pièces, et dépôt au greffe du tribunal de première instance. Le 20 mars 2014, qu'avons-nous? Une nouvelle décision de la chambre des mises en accusation suite à des procédures intentées par l'avocat maître Keuleneer qui persiste dans sa demande de restitution de ces pièces, qui sont toujours déposées au greffe du tribunal de première instance conformément à cet arrêt du 18 décembre 2012, qui demande à la chambre des mises en accusation la restitution de ces pièces qui se trouvent toujours déposées à ce greffe. La chambre des mises en accusation, le 20 mars 2014, dit que ces pièces doivent être restituées à l'archevêché et au cardinal Danneels. Ce qui sera fait.

Nous avons constaté comme autre dysfonctionnement la question de la récusation. Je vous avais indiqué que le président de la chambre des mises en accusation avait été frappé d'une requête et s'était retiré avant qu'elle n'aboutisse.

Nous avons constaté que deux ans plus tard, le même magistrat siégeait dans la même affaire en tant que président de la chambre des mises en accusation. Nous indiquons que le procureur fédéral qui était en charge du dossier présent à cette audience n'a pas soulevé ce point, tout comme le président lui-même ne s'était pas retiré.

Nous indiquons que, comme les parties civiles n'étaient pas présentes à cette audience, il n'y avait que le parquet fédéral qui était en mesure de soulever ce point. Que les parties civiles aient été présentes ou non, M. Jordens vous l'expliquera dans le cadre de l'examen de la question des audiences clandestines. En tout cas, elles n'étaient pas présentes mais le magistrat qui était frappé de la récusation préalable était bien dans la chambre des mises en accusation. Le fait que la chambre des mises en accusation n'ait pas non plus convoqué les parties civiles est pour le CSJ également un dysfonctionnement et cet aspect technique vous sera plus détaillé par mon collègue Davy Jordens.

Poursuivons dans la procédure! Le parquet fédéral, en mars 2014, estime que l'instruction est complète et qu'il est donc nécessaire de lui communiquer le dossier. C'est la procédure: quand l'instruction est clôturée, le dossier doit revenir au parquet pour que celui-ci puisse tracer des réquisitions. Le juge d'instruction communique le dossier au parquet fédéral le 1er novembre 2014. Le dossier, à cette date, est alors entre les mains du parquet fédéral qui tracera ses premières réquisitions dans ce dossier en octobre 2015, soit plus ou moins un an après la communication du dossier par le juge d'instruction.

Dans les réquisitions que trace le parquet fédéral, que peut-on trouver? On y trouve la mention de 68 suspects qui sont identifiés et 83 parties civiles. Dans les réquisitions, le parquet fédéral demande à la chambre du conseil de constater pour partie qu'il y a prescription pour certains faits, que pour certains faits, les suspects ont déjà été condamnés et que pour d'autres faits, l'action publique était éteinte en raison du décès de l'inculpé.

La chambre du conseil va donc se prononcer sur ces réquisitions en avril 2016 et va remettre l'affaire *sine die*, c'est-à-dire sans date, au motif que plusieurs parties civiles, peu avant l'audience devant la chambre du conseil, ont déposé une requête en vue de l'accomplissement de devoirs complémentaires. En d'autres termes, contrairement au parquet fédéral qui était d'avis que l'instruction était complète, les parties civiles, qui ont bien sûr le droit de consulter le dossier avant que la chambre du conseil ne soit saisie du règlement de procédure, peuvent déposer des requêtes adressées au juge d'instruction lui demandant de poursuivre son instruction et de la compléter par une série de devoirs complémentaires, ce que font les parties civiles. Le juge d'instruction est donc à nouveau chargé de poursuivre son instruction et la chambre du conseil ne statue pas sur le règlement de la procédure.

En 2017, quatre nouvelles constitutions de partie civile interviennent et d'autres requêtes en demande d'accomplissement de devoirs complémentaires sont déposées auprès du juge d'instruction. Nous aurons encore une autre constitution de partie civile en 2018. C'est alors, en septembre 2019, que le juge d'instruction, estimant que son dossier est complet, communique pour la deuxième fois son dossier au parquet fédéral en vue de tracer ses réquisitions finales. Le parquet fédéral va donc tracer ses deuxièmes réquisitions finales. Fin juin 2020, communication du dossier et, fin juillet 2020, le parquet fédéral trace ses réquisitions finales qui sont en réalité les mêmes que les premières qui avaient été tracées lors de la première communication du dossier par le juge d'instruction au parquet fédéral. Mais il précise tout de même que, dans ses réquisitions finales, les cinq dernières constitutions de partie civile, à savoir les quatre de 2017 et la cinquième de 2018, doivent faire l'objet d'une disjonction ainsi que les faits pour lesquels une commission rogatoire a été adressée au Brésil.

Pour ces faits-là, la seule chose que dit le parquet fédéral dans ces deuxièmes réquisitions qui finalement ne divergent pas de celles qu'il avait déjà tracées préalablement, c'est "pour partie, c'est clôturé", avec ce que je vous ai déjà dit: extinction de l'action publique pour décès ou pour faits déjà jugés ou pour prescription de l'action publique tout simplement. Il y a un autre volet pour lequel le parquet fédéral dit: "Ce volet-là doit retourner chez le juge d'instruction, à savoir ces cinq dernières constitutions de parties civiles, y compris les faits qu'il faut continuer à indiquer au Brésil." Mais cela n'empêche pas la chambre du conseil de se prononcer déjà pour tous les autres faits. C'est ce qu'on appelle une disjonction.

Un certain nombre de parties civiles et d'inculpés estiment que cela ne va pas, que cette disjonction est contraire aux droits de la défense, et s'opposent donc au réquisitoire du parquet fédéral, estimant qu'il n'y a pas lieu de disjoindre. Il revient à la chambre du conseil de se prononcer.

En février 2021, la chambre du conseil décide que les réquisitions telles que tracées par le parquet fédéral ne constituent en rien une violation des droits de la défense. En d'autres termes, elle suit les réquisitions du parquet fédéral et considère qu'on peut disjoindre et que donc, l'instruction doit continuer, pour partie, son cours. Plusieurs parties civiles interjettent appel de cette ordonnance de la chambre du conseil qui suivait les réquisitions du parquet fédéral, ce qui a évidemment pour conséquence que l'affaire est examinée en degré d'appel par la juridiction d'instruction d'appel, la chambre des mises en accusation.

La chambre des mises en accusation statue en avril 2021 et a un autre avis que la chambre du conseil. Elle met à néant l'ordonnance de la chambre du conseil qui avait suivi les réquisitions du parquet fédéral et suit donc plutôt la thèse des appelants, des parties civiles, mais aussi la thèse des inculpés qui n'entendaient pas qu'il y ait disjonction de faits. Le dossier est donc à nouveau transmis au juge d'instruction.

Hormis un arrêt de la chambre des mises en accusation en juin 2021, il n'y a plus eu de faits significatifs pertinents pour l'enquête qui se soient produits dans le dossier.

Nous sommes en 2024 et nous n'avons à ce jour pas encore de règlement de procédure, c'est-à-dire que la chambre du conseil n'a, à ce jour, comme l'a indiqué Daan Vyverman, toujours pas été saisie sur la base de réquisitions du parquet fédéral en vue d'un règlement de procédure.

J'en ai terminé avec les étapes clés avant l'instruction et pendant l'instruction. Je laisse la parole à Davy Jordens pour les questions de l'enquête particulière et les volets plus techniques de l'enquête de l'enquête.

Davy Jordens: Ik zal u proberen wat duidelijkheid te verschaffen in de procedures die er geweest zijn in dit onderzoek. Het is een heel kluwen. Ik heb zelf nooit eerder een dergelijk ingewikkeld dossier moeten doorgronden.

Voor een goed begrip is het belangrijk te weten dat er twee trajecten in het dossier hebben gelopen. Op een bepaald ogenblik vonden er huiszoekingen plaats in Mechelen, waar de advocaat van het aartsbisdom en van kardinaal Danneels bezwaar tegen aantekende. De advocaat in kwestie schreef de onderzoeksrechter aan en vroeg de teruggave van een aantal stukken. Voor een gedeelte werd die toegestaan. Het ging dan bijvoorbeeld om de computers die daar in beslag zijn genomen, want die had men nog nodig voor de personeelsadministratie, om de lonen te kunnen betalen van de geestelijken en dergelijke. Daar gaf de onderzoeksrechter dus zo snel mogelijk gevolg aan. Er werden ook nog een aantal andere stukken teruggegeven.

Waar het echter werkelijk om gaat, is het archief, namelijk de 931 dozen die op de zolder van het aartsbisdom paleis stonden. Ik zal dadelijk uitleggen hoe de huiszoeking is verlopen. De advocaat vroeg aan de onderzoeksrechter om dat archief terug te krijgen. Dat gebeurde eerst informeel, maar op 15 juli, dus ongeveer drie weken na de huiszoeking, werd er een formeel

verzoek tot opheffing beslag neergelegd. We noemen dat een verzoekschrift-Franchimont, of artikel 61quater, opheffing beslag. De onderzoeksrechter heeft dan 15 dagen de tijd om daar een beschikking over te nemen. Dat deed hij ook, op 30 juli. De onderzoeksrechter wees de vraag af. Daartegen werd hoger beroep aangetekend door de advocaat in kwestie, waardoor de zaak naar de kamer van inbeschuldigingstelling, of de KI, verhuisde. De KI moet in zo'n geval beslissen of het verzoek tot opheffing beslag al dan niet kan worden toegekend, met andere woorden of de onderzoeksrechter moet worden gevolgd of zijn beslissing moet worden herzien. Dat is het eerste traject.

Daarnaast hebben we een tweede traject, met name een initiatief dat door het parket-generaal werd genomen. Op de dag van de huiszoekingen was het parket-generaal er niet van op de hoogte dat die zouden plaatsvinden. Waarschijnlijk waren ze ook verbaasd toen ze plots in de media die dozen uit het raam zagen vliegen. Ze werden ook gecontacteerd door de minister van Justitie, die op zijn beurt wegens een mogelijk diplomatiek incident was benaderd. Het Vaticaan opperde immers dat er mogelijk stukken die onder het diplomatieke geheim vielen in beslag genomen zouden kunnen zijn. Dat is een eerste kwestie.

Een tweede kwestie is uiteraard dat men heeft moeten vaststellen dat er een bepaalde werkwijze was afgesproken met de commissie-Adriaenssens. Die commissie zou zelf de dossiers waarvan ze meende dat die nog nuttig onderzocht konden worden, ter kennis brengen van het federaal parket en de verbindingsmagistraat aldaar. Eigenlijk werd die afspraak, waarover de minister nog maar een paar dagen voordien een perscommuniqué had verspreid, terzijde geschoven. Bij die huiszoekingen werd gewoon alles in beslag genomen, onder andere bij de commissie-Adriaenssens. Professor Adriaenssens was ook zeer verbouwereerd. In dat verband vroeg de minister van Justitie aan de procureur-generaal om daar meer uitleg over te verschaffen.

De procureur-generaal wist van niets. Hij was blijkbaar op voorhand niet op de hoogte gebracht door het parket van eerste aanleg dat die huiszoekingen zouden plaatsvinden. Hij vroeg informatie op. In eerste instantie gebeurde dat via dienstbrieven. In Brussel heet dat een dépêche PG. Daarin schrijft de procureur-generaal de procureur des Konings of de substituut die het dossier behandelt aan om meer uitleg te verkrijgen. Het bleef niet bij één dienstbrief. Verschillende dienstbrieven volgden elkaar op. Korte tijd later vroeg de procureur-generaal het eigenlijke

straf dossier op. Daar werd gevolg aan gegeven. De procureur des Konings richtte zich tot de onderzoeksrechter om diens dossier te krijgen en het te kunnen overmaken aan de procureur-generaal, wat ook gebeurde. Dat betekent ook, terzijde gelaten, dat in die beginfase, begin juli 2010, de onderzoeksrechter een tijd zonder dossier zat.

De procureur-generaal heeft het dossier dan bestudeerd. Hij stelde daarvoor een team van een aantal magistraten samen. Daar zullen wij het straks nog over hebben. Die magistraten hebben zeer nauwkeurig bekeken of er volgens hen wel of niet problemen waren met de huiszoeken die in dit dossier plaatsgevonden hebben. Uiteindelijk leidde dit tot een vordering van de procureur-generaal, op 30 juli, die gericht was aan de kamer van inbeschuldigingstelling. De procureur-generaal vroeg daarin welbepaalde onderzoekshandelingen nietig te verklaren. Men heeft daar blijkbaar een zeer genuanceerd standpunt over ingenomen en men vroeg drie specifieke onderzoekshandelingen nietig te verklaren.

Het ging om het openen van gesloten briefwisseling, in Mechelen, door de onderzoeksrechter en ook om alles wat daaruit eventueel voortgevloeid is.

Het ging ook om de dossiers van Rik Devillé, die in beslag genomen waren door de federale politie van Brussel. Voor een aantal dossiers had hij toelating van de slachtoffers in kwestie, maar voor een aantal andere had hij die toelating nog niet kunnen vragen of die mensen nog niet kunnen bereiken. Hij had die dossiers wel mee toen hij naar de afspraak met de federale politie ging. In opdracht van het parket heeft men die dossiers toen in beslag genomen. Het parket-generaal vroeg dus ook de nietigverklaring van die inbeslagname en van alles wat eruit voortgevloeid was.

Tot slot vroeg het parket-generaal ook de huiszoeking in Leuven, bij de commissie-Adriaenssens, nietig te verklaren. Het parket-generaal was van oordeel dat de onderzoeksrechter op basis van de stukken waarover hij beschikte geen rechtstreekse aanleiding had om die huiszoeken in Leuven uit te voeren. Voor de volledigheid, wij spreken nu over Leuven. Waarom? Omdat professor Adriaenssens ook hoofd was van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling, dat zich in Leuven bevond. U zult het echter ook in ons verslag lezen, er vonden ook nog twee huiszoeken plaats bij medewerkers van die commissie, die een aantal dossiers meegenomen hadden om thuis te werken, in Anhée en in Oostrozebeke, maar die horen bij de

huiszoeken bij de commissie-Adriaenssens.

Op 30 juli zei de procureur-generaal dat wat hem betreft alles in orde was, behalve die drie specifieke reeksen huiszoeken. Daar zag hij een probleem in en hij vroeg aan de KI om een wettigheidscontrole uit te voeren. De KI keek daarbij na of alles volgens de regels van de kunst was verlopen en kon, indien nodig, bepaalde onderzoekshandelingen nietig verklaren. Wij noemen dat een zuivering van nietigheden. De wet voorziet dat het parket-generaal dat kan doen in elk stadium van het onderzoek.

Er zijn dus twee trajecten, zijnde het verzoek tot vrijgave door meester Keuleneer en de vordering tot wettigheidscontrole van de procureur-generaal. Ik begin met de wettigheidscontrole. Dat is ook het startpunt van de procedure wat betreft de advocaat van de burgerlijke partijen, meester Van Steenbrugge. Daar werd niemand voor opgeroepen. De procureur-generaal was daar de vorderende partij, maar voor die zitting werden geen burgerlijke partijen opgeroepen.

Die zaak zou doorgaan op 6 augustus, ongeveer een week na de vordering. Op dat ogenblik, en tot op heden, zijn er geen inverdenkingstellingen in dat dossier, dus noch de advocaat van de vertegenwoordigers van de Kerk of wie dan ook was daar aanwezig. Op de een of andere manier vernam meester Van Steenbrugge dan toch dat er bij de KI een zitting zou plaatsvinden op 6 augustus. Ik las in zijn boek dat hij dat blijkbaar in zijn weekendkrant had gelezen, waarbij hij zich in zijn koffie verslikte. Hij wist niet waarover het ging en had geen oproeping ontvangen.

De eerstvolgende werkdag stelde hij zich burgerlijke partij op het kabinet van de onderzoeksrechter namens een aantal partijen. Als ik het mij goed herinner, dan waren dat er een viertal. In de loop van het onderzoek zullen het er veel meer worden. Hij stelde zich burgerlijke partij, waardoor hij officieel een partij in de zaak was, en begon brieven te schrijven. Hij schreef aan de KI dat hij had vernomen dat er een zitting was en dat hij daar graag bij aanwezig zou zijn, omdat hij de raadsman is van partijen die zich burgerlijke partij hebben gesteld. Hij kreeg daar niet onmiddellijk een antwoord op. De volgende dag schreef hij de procureur-generaal zelf aan en ook daarop kreeg hij geen antwoord. Hij begon in paniek te raken en schreef de minister van Justitie aan, die de brief overmaakte aan het parket-generaal, voor gepast gevolg.

Het komt erop neer dat meester Van Steenbrugge op 6 augustus nog steeds geen oproeping had ontvangen. Hij ging dus spontaan naar de zitting

van de KI. Hij meldde zich daar aan en er werd hem meegedeeld dat hij niet welkom was. Herinner u dat het een onderzoeksgerecht is dat achter gesloten deuren zetelt omdat het onderzoek nog lopende is en omwille van het geheim van het onderzoek.

Hij mocht daar dus niet binnen. De deur werd gesloten. Hij werd verwijderd uit de zittingszaal en de zaak werd behandeld. Magistraat X in deze zaak is de magistraat die zich later in de zaak zal moeten terugtrekken of zich heeft teruggetrokken. Magistraat X zat de KI voor. Er werd wel degelijk gedebatteerd over de vraag of de burgerlijke partijen al dan niet aanwezig hadden moeten zijn. De procureur-generaal nam daar het standpunt over in dat dit volgens hem niet noodzakelijk was, dat zij daar eigenlijk geen belang bij hadden. Ook in het arrest van de KI dat volgde, zou de KI dat standpunt volgen. Niemand werd gehoord in die zitting. Op 6 augustus werd de zaak effectief behandeld. Het ging dan om de wettigheidscontrole van de drie specifieke genoemde huiszoekingen, de opening van de gesloten briefwisseling, de huiszoeking bij de commissie-Adriaenssens en de inbeslagname van de dossiers van de heer Devillé waarvoor hij geen toestemming had van de slachtoffers. De zaak werd op 13 augustus uitgesproken door de KI. De KI volgde de vordering van de procureur-generaal. Dat is het eerste traject.

Ondertussen liep ook het tweede traject. De onderzoeksrechter had de vraag tot opheffing beslag van meester Keuleneer afgewezen. Daartegen tekende meester Keuleneer beroep aan. Die zaak kwam ook voor de KI, toevallig ook op 13 augustus, opnieuw met dezelfde voorzitter van de KI, magistraat X. Daar wordt eigenlijk alleen meester Keuleneer zelf opgeroepen, vermits hij de verzoekende partij is. De dag voor de zitting, op 12 augustus, nam het parket-generaal echter een initiatief. In feite moest de KI zich tot dan enkel uitspreken over de vraag of het beslag al dan niet moest worden opgeheven, maar op 12 augustus nam de procureur-generaal ook een vordering die hij als het ware hechtte aan het beroep van meester Keuleneer om opnieuw een wettigheidscontrole uit te voeren. Het verzoekschrift aan de KI vroeg om een aantal huiszoekingen te controleren, omdat die zijn volgens hen niet rechtsgeldig verlopen waren. Op 12 augustus nam de procureur-generaal een nieuwe vordering, die eigenlijk inhoudelijk verschildte van de vordering die hij op 30 juli had genomen.

Daarbij moet ik wel de kanttekening maken dat die vordering van 12 augustus werd opgesteld door één individuele magistraat van het parket-

generaal.

Wij hebben in ons verslag benoemd welke eigenaardigheid wij hebben vastgesteld, namelijk dat er begin augustus blijkbaar een ontmoeting heeft plaatsgevonden op het parket-generaal tussen meester Keuleneer en vertegenwoordigers van het parket-generaal. Voor alle duidelijkheid, het gaat niet om de procureur-generaal zelf, want die was met vakantie, maar blijkbaar werd meester Keuleneer ontvangen door de dienstdoende procureur-generaal en ook door de individuele parketmagistraat die op 12 augustus de vordering zou indienen. Wij weten niet wat daar gezegd is. Dat is ook een van de redenen waarom wij graag de administratieve bundel hadden ingekeken. Die stukken hebben wij niet kunnen inkijken. We weten ook niet of er over die ontmoeting iets in de administratieve bundel terug te vinden is, of er al dan niet een verslag van is opgesteld of nota's van zijn. Wij kunnen dat bevestigen noch ontkennen, maar we hadden graag nagekeken of dat het geval was. Die gelegenheid hebben wij als Hoge Raad helaas dus niet gehad. U weet dat wij vriendelijk kunnen vragen om dossiers te mogen inkijken. Voor gerechtelijke dossiers is dat in de wet voorzien. Wij hebben echter geen huiszoekingsbevoegdheid, wij kunnen niet zomaar een huiszoeking uitvoeren bij het parket, bij het parket-generaal of waar dan ook, zoals een onderzoeksrechter dat kan. Die bundel kunnen wij dus niet inkijken.

Alleszins, we weten niet wat daar gezegd is, maar we stellen vast dat er op 12 augustus een vordering was. Op 13 augustus, wanneer die zaak voor de kamer van inbeschuldigingstelling wordt behandeld, zijn er eigenlijk twee zaken aanhangig, enerzijds dat beroep van meester Keuleneer, anderzijds die extra vordering tot wettigheidscontrole die de procureur-generaal had ingediend. Die zaak werd op 13 augustus niet behandeld, maar uitgesteld naar september, waarschijnlijk ook wegens het gerechtelijk verlof.

Uiteindelijk werd die zaak behandeld op 7 september, opnieuw door magistraat X, als kamervoorzitter. Van die zitting is, voor alle duidelijkheid, meester Van Steenbrugge totaal niet op de hoogte. Dat is ook niet in de media gekomen, dus daarover heeft hij ook niets kunnen lezen in zijn weekendkrant. Het was iets compleet nieuws, waarvan hij pas naderhand kennis zou nemen. Hij was op die zitting dus niet aanwezig en hij heeft ook niet geprobeerd zich daar toegang toe te verschaffen. De KI heeft die zaak op 7 september in beraad genomen en op 9 september een arrest uitgesproken waarin het standpunt van meester Keuleneer wordt gevolgd, en ook de vordering van de procureur-generaal wordt gevolgd.

Wij hebben daarvan kennisgenomen. In zekere zin kunnen we stellen dat het arrest van 13 augustus en het arrest van 9 september niet helemaal gelijkluidend zijn. Dat is een vaststelling die wij doen.

Meester Van Steenbrugge vernam dat er een uitspraak was. Er werd uiteindelijk cassatieberoep aangetekend tegen beide arresten van de KI, het arrest van 13 augustus en het arrest van 9 september. Het Hof van Cassatie heeft die beide arresten vernietigd.

Het hof argumenteerde dat, aangezien de wettigheidscontrole een tegensprekelijke procedure is, de KI bij de uitvoering ervan alle partijen had moeten oproepen die op dat moment in de zaak betrokken waren. De KI werd dus teruggefloten omdat de burgerlijke partijen niet opgeroepen werden op zowel de zitting die aanleiding gaf tot het arrest van 13 augustus, dus de zitting op 6 augustus, als op de zittingen die aanleiding gaven tot het arrest van 9 september, dus de zittingen van 13 augustus en 7 september. De zaak werd dus terugverwezen naar een anders samengestelde KI, die daarover later zou oordelen. Ik vond het belangrijk om deze twee trajecten duidelijk te schetsen, omdat dat noodzakelijk is voor een goed begrip van het verslag.

Ik zal het nu hebben over de eventuele clandestiene zittingen. Zijn er clandestiene zittingen gehouden? Dat is immers een zeer beladen begrip. Meester Van Steenbrugge schrijft in zijn boek *Operatie Kerk* dat er clandestiene zittingen zijn gehouden. Dat is uiteraard geen juridische term. Hij heeft dat ook gezegd in een aantal interviews. Hij houdt ook lezingen in het hele land waarin hij daarnaar verwijst. De Hoge Raad stelt vast dat hij daarmee allicht de zittingen bedoelt waarvoor hij als burgerlijke partij niet werd opgeroepen.

Ik heb u de procedure uit 2010 al geschetst. Er werd echter ook nog een ander arrest uit 2014 aangehaald door mijn collega. Op een bepaald moment moest de KI opnieuw een uitspraak doen over een vordering van meester Keuleneer, die op dat moment zelf een wettigheidscontrole vroeg. Ook voor die zitting werden de burgerlijke partijen niet uitgenodigd. Dat is dus ook een zitting die meester Van Steenbrugge clandestien vindt.

Wij vinden het woord 'clandestien' zeer beladen, want dat wekt de perceptie op dat men ergens in het geheim een soort zitting heeft gehouden. Dat kan de Hoge Raad niet zeggen. De twee eerste arresten werden ook vernietigd door het Hof van Cassatie. De facto hebben die dus geen uitwerking

gehad en hebben de burgerlijke partijen later tijdens de procedure voor de anders samengestelde KI wel degelijk de gelegenheid gehad om zich te manifesteren en hun standpunten volledig duidelijk te maken. Daarom kunnen we zeggen dat, ondanks het feit dat de burgerlijke partijen niet opgeroepen werden en het Hof van Cassatie gezegd heeft dat die arresten onwettig waren, er dus geen rechtstreekse schade aan de burgerlijke partijen werd toegediend.

Wij stellen ons wel vragen bij het feit – wij noemen dat ook een disfunctie – dat meester Van Steenbrugge op 3 en 4 augustus tal van brieven schreef voorafgaand aan de zitting van de KI van 6 augustus. Hij vroeg daarin om opgeroepen te worden, maar kreeg geen antwoord. Het minste wat men had kunnen doen, is hem een antwoord schrijven. Hij krijgt uiteindelijk wel een antwoord van de procureur-generaal, die hem weken later een antwoord schrijft, maar dan is die zitting al lang gepasseerd.

Tot daar die eerste twee zogezegd clandestiene zittingen: op 13 augustus en 9 september. Het arrest van 2014 wordt door meester Van Steenbrugge ook als clandestien beschouwd. Wij van de Hoge Raad kunnen in dezen niet zeggen of het om een onwettige zitting gaat of niet. De Hoge Raad is geen Hof van Cassatie. Het komt ons niet toe om te zeggen of de KI terecht of onterecht een beslissing heeft genomen. Het is een rechtelijke uitspraak, die de Hoge Raad moet aannemen.

Wat kunnen wij wel vaststellen? Dat de voorzitter van de KI die op die dag opnieuw zetelde, magistraat X, eerder in de procedure gewraakt was. Daarvoor maak ik een kleine kanttekening. Op een bepaald ogenblik ging het dossier van onderzoeksrechter 1 naar onderzoeksrechter 2. Die stelde vast dat er honderden pv's ontbraken. Wat moest men daarmee doen? De federale procureur, die op dat ogenblik het openbaar ministerie vertegenwoordigde en de zaak behartigde, werd daarvan in kennis gesteld. Aan de federale politie werd de opdracht gegeven om van alle verdwenen pv's eensluidende afschriften aan het dossier toe te voegen. De federale procureur vroeg daarop een wettigheidscontrole, omdat hij wilde uitsluiten dat er in de toekomst problemen zouden rijzen met het feit dat er met eensluidend verklaarde afschriften van die pv's gewerkt werd. De KI werd dus opnieuw gevat. Ondertussen had men het arrest van het Hof van Cassatie goed bestudeerd. Alle partijen werden opgeroepen. Dat was eind 2012. Ook meester Van Steenbrugge was daar aanwezig. Wie was de voorzitter van de KI? Dat was magistraat X. Meester Van Steenbrugge heeft daar gezegd: "Ik wil hier wel eens over nadenken, want u hebt destijds die twee

arresten gevelde waarin u twee keer gecasseerd bent geweest. Voor mij kunt u in deze zaak niet meer zetelen." Hij diende daarop een verzoek tot wraking in tegen de voorzitter van de KI op dat ogenblik.

De raadsheer in kwestie moest dan binnen de 48 uur een standpunt innemen over de vraag of hij zich al dan niet vrijwillig terugtrok. Als hij dat niet deed, moest het verzoek naar een hogere rechtsmacht gaan, maar in dit geval besliste hij, met een kleine, handgeschreven nota op dat verzoek tot wraking, om zich terug te trekken en niet meer op te treden in de zaak. De zaak wat betreft de pv's – de wettigheidscontrole en de kopieën daarvan – werd dan door een anders samengestelde KI afgehandeld en werd uiteindelijk ook rechtsgeldig bevonden.

Het is echter die magistraat die in 2014 opnieuw zetelde. Wat gebeurde er in 2014? De hele procedure – de twee trajecten die ik u net heb geschetst – is uiteindelijk een enorme veldslag geweest. Eentje daarvan eindigde op een bepaald ogenblik, het andere ging nog even door. Dat heeft uiteindelijk aanleiding gegeven tot een arrest van de KI op 18 december 2012. Meester Keuleneer had een verzoek tot opheffing van het beslag gevraagd. In die procedure had de procureur-generaal ook gevraagd dat de huiszoeking in Mechelen nietig zouden worden verklaard. De KI besliste uiteindelijk dat de huiszoeking in Mechelen nietig waren, maar het verzoek van meester Keuleneer om de stukken terug te krijgen, werd afgewezen. Dat werd in het motiverende gedeelte van het arrest zeer duidelijk uitgelegd. De KI besliste dat de huiszoeking weliswaar nietig waren, maar dat de stukken ter griffie bewaard moesten worden, vooral ook met het oog op mogelijke toekomstige partijen. Stel dat er later partijen in het dossier opduiken, misschien nieuwe burgerlijke partijen of in verdenking gestelden of wat dan ook, dan moeten zij hun rechten kunnen doen gelden. De KI oordeelde dus dat om die reden de stukken ter griffie bewaard moesten worden en dus niet teruggegeven worden aan meester Keuleneer. Dat is eigenlijk het eindtraject van het verzoekschrift 61quater dat meester Keuleneer had neergelegd. Eigenlijk wordt dat dus afgewezen. De huiszoeking in Mechelen worden weliswaar nietig verklaard, maar zijn cliënten krijgen de stukken niet terug.

Hij liet het daar echter niet bij en na een wetswijziging vroeg hij in 2014 een nieuwe wettigheidscontrole. Hij vroeg toen aan de KI om het arrest van 2012 verder te interpreteren in het licht van de nieuwe wetgeving en om de stukken niet meer ter griffie te bewaren, maar aan hem terug te geven.

In 2014 besliste de KI, buiten de aanwezigheid van de burgerlijke partijen, dat meester Keuleneer gelijk had en dat die stukken aan hem teruggegeven moesten worden. Pas jaren later, zo zegt meester Van Steenbrugge, wij kunnen dat uiteraard niet verifiëren, kwam hij uiteindelijk te weten dat die stukken werden teruggegeven. Op het ogenblik dat de regeling van de rechtspleging bij de raadkamer geagendeerd stond, wilde hij die stukken gaan inkijken ter griffie. Hij vernam daar dat die daar al jaren niet meer waren. Meester Van Steenbrugge zegt dat hij onwetend was van dat arrest uit 2014.

Met betrekking tot de vraag of er een clandestiene zitting is geweest in 2014 kunnen wij zeggen dat er een aantal disfuncties waren. De voorzitter van de KI had daar volgens ons niet mogen zetelen, want in 2012 had hij zich in die zaak teruggetrokken. Het federaal parket was op de hoogte van het feit dat magistraat X zich destijds had teruggetrokken. Het federaal parket had in 2012 ook een kopie van het verzoek tot wraking gekregen dat meester Van Steenbrugge had ingediend. Uiteindelijk was het federaal parket ook aanwezig op de zitting toen magistraat X zich terugtrok. Toen men in 2014 opnieuw voor de KI stond, met diezelfde voorzitter, heeft het federaal parket geen bezwaar geuit tegen de samenstelling van de KI. Wij moeten ook vaststellen dat de burgerlijke partijen niet werden opgeroepen in 2014. Dat noemen wij ook een disfunctie.

Men verwijst ook naar de formulering van de artikelen waarop die wettigheidscontrole gebaseerd is. Dat zijn de artikelen die een kapstok zijn voor de KI om een uitspraak te doen. Dat zijn de artikelen 136, 136bis, 235 en 235bis. Ik nodig u uit om die artikelen eens te lezen. Ik heb die zelf 10 à 20 keer herlezen en ik kan er nog niet aan uit. Ze verwijzen naar elkaar en terug naar elkaar en omgekeerd, het is een kluwen. De KI heeft die alleszins op een dusdanige manier geïnterpreteerd dat volgens haar de burgerlijke partijen niet moesten worden opgeroepen in 2014.

Kunnen wij zeggen dat die zitting clandestien is? Ook hier weer is dat zeker geen stiekeme zitting geweest in de kelder van het gerechtsgebouw te Brussel. Integendeel, die zitting heeft plaatsgevonden zoals elke andere zitting, zij het dat bepaalde partijen niet werden opgeroepen.

Ik kom tot de volgende vraag, met name of de belangrijkste stukken uit het archief van het aartsbisdom op onregelmatige wijze teruggegeven of verdwenen zijn. Misschien moet ik hier eerst een kanttekening maken bij het verloop van de huiszoeking zelf. Zoals gezegd, vroeg de

procureur eigenlijk in eerste instantie aan de onderzoeksrechter om de dossiers-Halsberghe bij het rijksarchief in beslag te nemen. De onderzoeksrechter heeft gewoon een bevel tot huiszoeking opgesteld voor de federale politie die op 23 juni die huiszoekingen heeft uitgevoerd. De rijksarchivaris heeft daar vlot aan meegewerkt en de dossiers zijn zonder probleem in beslag genomen.

De dag erna vonden echter verschillende andere huiszoekingen plaats, waarbij voor een aantal de onderzoeksrechter persoonlijk aanwezig was. U weet dat een onderzoeksrechter een wandelend huiszoekingsbevel is. Die kan overal gaan, die heeft geen huiszoekingsbevel nodig. Enkel wanneer hij zijn bevoegdheid van officier van gerechtelijke politie delegeert, moet hij een huiszoekingsbevel maken. In Mechelen was hij zelf aanwezig. Hij liet zich ook vergezellen door zijn griffier en een vertegenwoordiger van het parket, van de procureur des Konings.

Men wou een huiszoeking doen in de Sint-Romboutskathedraal, waarvan al melding was in het pv van mevrouw Halsberghe. Men heeft ook een huiszoeking gedaan in het Aartsbisschoppelijk Paleis, blijkbaar omdat kardinaal Danneels daar nog wettelijk stond ingeschreven. Ondertussen was kardinaal Danneels verhuisd, maar dat wist de onderzoeksrechter niet, dat was ook nog niet doorgegeven aan het Rijksregister. Hij was een paar dagen of een week voordien verhuisd. Hij had een nieuw kantoor, een beetje verderop. De onderzoeksrechter moest zich daar ook ter plaatse begeven om die huiszoeking te doen in de woonplaats en de kantoren van kardinaal Danneels. In het Aartsbisschoppelijk Paleis was een bisshoppenconferentie aan de gang. Dat wist de onderzoeksrechter ook niet. Er was een vergadering aan de gang met bisshoppen en zelfs met vertegenwoordigers van het Vaticaan. Iedereen werd gevraagd zich te verzamelen in de inkomhal en zijn gsm neer te leggen enzovoort. Men vroeg waar zich het archief bevond. Men viel daar compleet uit de lucht, men wist niet over welk archief het ging. De onderzoeksrechter had geen andere mogelijkheid dan aan de federale politie de opdracht te geven om alles te beginnen doorzoeken. Al vrij laat in de namiddag stootten ze op de zolder, die ze openmaakten en waar ze 930 dozen ontdekten.

Het was onbegonnen werk om op dat moment doos na doos na te kijken en te bekijken wat al dan niet nuttig is om mee te nemen. Het was dan al namiddag. De onderzoeksrechter besliste om gewoon alles mee te nemen en daarna te bekijken wat wel en wat niet nuttig is voor het onderzoek. De rest zou achteraf worden teruggegeven.

De politiemensen begonnen vervolgens alle dozen via de trappen naar beneden en via het binnenplein van het paleis vooraan naar buiten te dragen. Al snel werd de vraag gesteld aan de onderzoeksrechter of de dozen niet gewoon uit het raam mochten worden gegooid. Dat zou immers een hele hoop werk besparen en op die manier zou sneller kunnen worden gewerkt dan wanneer de politiemensen met alle dozen een voor een alle trappen moesten doen. Het gebeurde ook op die manier en dat is het beeld dat u uiteindelijk op tv te zien hebt gekregen. Meer is daar niet aan. Het is op die manier gebeurd.

Zijn die stukken en meer dan 930 dozen onrechtmatig teruggegeven? Ik herhaal dat in de loop van het onderzoek al heel veel stukken heel snel na de huiszoekingen, maar ook nadien, zijn teruggegeven door de onderzoeksrechter, onder andere de pc's. In 2011 zijn er zaken teruggegeven. Er waren nog twee dozen met het opschrift 'Nuntiatuur I en II'. Nuntiatuur is de benaming voor de diplomatieke vertegenwoordiging van het Vaticaan in ons land. Dat is eigenlijk een soort diplomatieke afgezant. Nog in 2011 zijn 111 archiefdozen teruggegeven met het opschrift 'Opera Omnia', waarvan de onderzoeksrechter blijkbaar van oordeel was dat ze niet nuttig waren voor zijn onderzoek. Die dozen waren dus al teruggegeven.

De vraag die hier volgens ons of alleszins in de ogen van meester Van Steenbrugge nog rijst, is de volgende. Hij is van mening dat die stukken uit het archief op zolder, dus die 930 dozen, ten onrechte zijn teruggegeven. Ik herhaal dat wij geen Hof van Cassatie zijn. Wij mogen ons niet uitspreken over de inhoud van het arrest van de KI uit 2014. Dat komt niet aan ons toe. Wij kunnen enkel vaststellen dat tot een bepaalde datum die stukken wel degelijk op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg hebben gelegen. Wij moeten ook meegeven dat de burgerlijke partijen, in het bijzonder meester Van Steenbrugge, in de loop van het onderzoek meermaals inzagerecht hebben gekregen van de onderzoeksrechter.

Al vrij snel in de loop van het onderzoek heeft meester Van Steenbrugge een verzoekschrift-Franchimont neergelegd, ditmaal een verzoekschrift 61ter, zijnde een verzoekschrift tot inzage. Dat verzoek werd door de onderzoeksrechter toegestaan. Meester Van Steenbrugge mocht vervolgens zowel het dossier, als de inbeslaggenomen stukken inkijken. Hij kwam tot de vaststelling dat het om een gigantische hoeveelheid ging en vroeg een verlenging van de termijn. Hij kreeg een verlenging en nog eens een verlenging van de termijn.

Uiteindelijk heeft hij in het begin van het onderzoek minstens een maand tijd gehad om de stukken in te kijken. Ook later zijn er nog verzoekschriften-Franchimont 61ter die werden toegestaan.

Waren de stukken die niet meer op de griffie aanwezig zijn belangrijk of niet? Er is een arrest geweest van de KI in 2021. Dat is een recenter arrest, nog maar drie jaar geleden. Meester Van Steenbrugge heeft naar aanleiding van de regeling rechtspleging vastgesteld dat de stukken verdwenen waren en hij vroeg aan de onderzoeksrechter op dat ogenblik bijkomend onderzoek. Dat is onderzoeksrechter vier. Hij wou dat die stukken opnieuw in beslag werden genomen. De onderzoeksrechter wees dat af. Meester Van Steenbrugge ging in beroep. De zaak kwam opnieuw voor de KI. De KI velde daar een arrest over op 24 juni, om te zeggen dat "uit niets blijkt dat de analyse van de stukken, ondanks het feit dat die huiszoeking achteraf nietig zijn verklaard, niet correct en niet nauwkeurig zou zijn uitgevoerd". Niet het volledige archief is doorzocht. Er waren 930 dozen en er is begonnen met een steekproef. Op die dozen stonden allemaal etiketten of opschriften. Men is gaan kijken of het opschrift op de dozen overeenstemde met de inhoud ervan. Aan de hand daarvan is er een selectie gemaakt van ongeveer een derde van de dossiers in de dozen die mogelijk relevant waren. Die zijn dan ingescand en gedigitaliseerd door een privéfirma, die deze opdracht heeft gekregen van de onderzoeksrechter. Aan de hand van die scans zijn die stukken vervolgens verder geanalyseerd. De KI zei in 2021 dat, hoewel misschien niet al die dozen een voor een doorzocht zijn, dat niet betekent dat het onderzoek niet grondig is gebeurd. De KI wees ook op het feit dat er over de inhoud van die 930 dozen, of de selectie die daarvan onderzocht is, wel degelijk 196 processen-verbaal zijn opgesteld door de federale politie. Voor de KI zijn de dozen dus voldoende en voldoende grondig onderzocht.

Dan kom ik tot de vraag of er door de kerk druk is uitgeoefend op het gerecht om de procedure te beïnvloeden. Voor alle duidelijkheid, er is niemand tegen ons komen zeggen: ik ben onder druk gezet door de kerk. Dit is misschien een geheim. Ik zie een aantal mensen glimlachen. Niemand is ons dat komen vertellen.

Wij hebben wel veel vragen gesteld. Soms waren het lange verhoren. Wij hebben toch bepaalde indicaties dat er mogelijk – ik spreek voorzichtig – druk vanwege de kerk geweest kan zijn. Eén daarvan heb ik u al gesitueerd, namelijk de ontmoeting die begin augustus heeft plaatsgevonden tussen de vertegenwoordiger, de advocaat, van kardinaal Danneels en het

aartsbisdom Mechelen-Brussel met de leden van het parket-generaal te Brussel. Wij weten niet wat daar gezegd is. Is daar druk uitgeoefend of niet? Dat kunnen wij niet met zekerheid zeggen.

Een tweede indicatie die wij aanhalen, is het feit dat de minister van Justitie telefoongesprekken gevoerd heeft met de procureur-generaal naar aanleiding van die huiszoeking, die de minister van Justitie blijkbaar bij verrassing namen en die de procureur-generaal bij verrassing namen. De procureur-generaal zou daarbij gezegd hebben dat de huiszoeking voor problemen zouden zorgen. De minister van Justitie vroeg dan op de hoogte te worden gehouden van de initiatieven die desgevallend door de procureur-generaal genomen zouden worden.

Er zijn wel mensen die aan ons bepaalde uitlatingen gegeven hebben, die wij echter niet bevestigd konden zien door ons onderzoek. Ik meen dat ik dat mag zeggen. Er zijn mensen die beweerden dat zij plots de dienstwagen van bisschop Léonard in de buurt van het Poelaertplein zagen. Wij kunnen dat echter niet bevestigen. Dat zijn beweringen die ondertussen x aantal jaren oud zijn. Als Hoge Raad voor de Justitie moeten wij ernstig blijven: iets is vaststelbaar of iets is niet vaststelbaar. Geruchten en uitlatingen zijn zaken waarover wij ons als Hoge Raad niet kunnen uitspreken.

Wat is onze conclusie? Wij kunnen de druk die er misschien geweest is vanwege de kerk, of misschien ook niet, niet bewijzen. Wij kunnen die ook niet uitsluiten. Dat is de moeilijkheid. Zoals gezegd, wij zijn geen onderzoeksrechters. Wij kunnen geen telefoons aftappen, huiszoeking doen of wat dan ook. Wij hebben binnen onze bevoegdheden echt ons best gedaan. Ik kan u echt zeggen dat wij honderden uren aan dit dossier besteed hebben. Dat is ook een van de redenen waarom wij hier niet een paar weken eerder zaten. Wij hebben heel hard gewerkt en wij hebben echt ons best gedaan om zo grondig mogelijk een verslag op te stellen, zowel voor u als voor de bevolking, die daar uiteraard recht op heeft. Wij hebben het echter niet kunnen bewijzen.

Zijn er andere vormen van druk op deze procedure geweest, andere dan vanwege de kerk? Dat kunnen wij wel zeggen. Er zijn actoren in de procedure geweest die bij wijze van spreken – excuseer mij voor de woordspeling – elke brief die zij aan de onderzoeksrechter stuurden ook naar God en klein Pierke hebben gestuurd. Elke brief naar de onderzoeksrechter ging ook naar de procureur-generaal of naar de KI of naar de minister van Justitie. Dat deed zeker niet alleen meester Keuleneer, ook meester Van Steenbrugge

heeft dat gedaan.

Wat ook als een vorm van druk werd ervaren, zeker in het beginstadium van het onderzoek, is het feit dat de procureur-generaal heel veel dienstbrieven, dépêches PG, naar de procureur des Konings heeft gestuurd die terecht kwamen bij de dossierbeheerder, bij de substituut in kwestie. Dat werd ook door de magistraat in kwestie als druk ervaren.

Er zijn in dit dossier ook heel wat strubbelingen tussen magistraten onderling geweest. Mijn collega heeft daar al naar verwezen. Onderzoeksrechter 1 en onderzoeksrechter 2 zijn elkaar op een bepaald ogenblik echt met klachten beginnen te bestoken. Er is een klacht met burgerlijke partijstelling wegens stalking ingediend.

We zien ook dat er verschillende zienswijzen binnen het parket zijn, bijvoorbeeld over de reikwijdte van de saisine van de onderzoeksrechter. In Mechelen ging de onderzoeksrechter ter plaatse. Hij werd vergezeld van een parketmagistraat. Die parketmagistraat maakte op dat ogenblik geen enkele opmerking over het feit dat de onderzoeksrechter volgens hem onwettig bezig zou zijn, integendeel. Die was de hele dag ook aanwezig en formuleerde geen opmerkingen. Het parket-generaal zei enkele weken later dat er een aantal zaken waren misgegaan. We zien daar een discrepantie tussen leden onderling binnen het parket.

We zien ook strubbelingen tussen de onderzoeksrechter en het parket. Dat kan gaan over het embargo dat de onderzoeksrechter had gevraagd. Ik leg even uit wat een embargo is. Wanneer bepaalde noodwendigheden dat vereisen, kan de magistraat-dossierbeheerder vragen dat een dossier onder embargo wordt geplaatst. Dat kan zowel de substituut-procureur vragen als de onderzoeksrechter, als hij de leider van het onderzoek is. Wie beslist daarover? Dat is de federale procureur, want een embargo betekent eigenlijk dat de politiediensten de informatie en de pv's die zij opstellen niet mogen doorsturen naar de Algemene Nationale Gegevensbank, wat een risico zou inhouden om eventueel linken tussen dossiers onderling te leggen. De wetgever heeft beslist dat de bevoegdheid om een embargo goed te keuren bij de federale procureur ligt.

De dag voor de huiszoeken vroeg de onderzoeksrechter aan het parket om aan het federaal parket te vragen het dossier onder embargo te plaatsen. De federaal procureur gaf daar onmiddellijk gevolg aan, geen enkel probleem. De discussie ontstond pas achteraf. Het embargo gold voor drie maanden, maar de

federaal procureur meende na de uitvoering van die huiszoeken dat, wat hem betrof, het embargo kon worden opgeheven, dat er geen gevaar meer was voor het uitlekken van het onderzoek.

Het dossier bevat heel wat briefwisseling waaruit blijkt dat de onderzoeksrechter het daar niet mee eens was. Hij stelde dat hij het is die daarover beslist, terwijl de federaal procureur zei dat hij dat is. Er ontstond een discussie, waarover het College van procureurs-generaal een standpunt moest innemen. Intussen waren die drie maanden al gepasseerd en aangezien de onderzoeksrechter geen verlenging had gevraagd, was het embargo de facto al afgelopen. U ziet alleszins dat er daar wrijving bestond.

Ook over de communicatie met de media was er heel wat wrijving tussen de onderzoeksrechter en in dit geval het parket-generaal. We hebben de arresten van de KI. De procureur-generaal organiseerde een persconferentie waarop alle journalisten aanwezig waren, maar de onderzoeksrechter zei dat er daarover niet werd gecommuniceerd. Dat zorgde voor wrijving tussen de onderzoeksrechter en de procureur-generaal. Zijn dat vormen van druk? Dat laat ik aan uw appreciatie over. We kunnen alleszins stellen dat ook de media-aandacht voor dit dossier voor druk heeft gezorgd.

Wat ons ook is opgevallen, is de duale houding van de procureur-generaal. De eerste vordering was opgesteld door een team van magistraten, bestaande uit advocaten-generaal, substituten-generaal en procureurs-generaal, waarvan hijzelf zei dat het magistraten waren met een multiconfessionele achtergrond. Wij hebben daar toch vragen bij. Hoe kan hij weten wat de confessionele achtergrond van deze of gene magistraat is die deel uitmaakt van zijn korps? Dat staat immers niet op hun voorhoofd geschreven. Zelfs als hij dat zou weten, dan mag men in het kader van de beroepsuitoefening toch wel van magistraten verwachten dat hun confessionele achtergrond geen rol van betekenis speelt. Wij stellen ons daar dus vragen bij. Het wijst er alleszins op dat de procureur-generaal zich heel bewust was van de delicateit van het dossier en dat hij mogelijk toekomstige kritiek wilde ondervangen door een team van magistraten de rechtsgeldigheid van de huiszoeken te laten onderzoeken.

Dan is er het feit dat 14 dagen later, op 12 augustus 2010, een andere, individuele magistraat na die ontmoeting op het parket-generaal met meester Keuleneer een ander standpunt inneemt. De eerlijkheid gebiedt mij ook

om te zeggen dat het individuele standpunt van de procureur-generaal, van de substituut-PG, uiteindelijk wel is gevolgd door de KI in 2012. Het is wat het is.

De vijfde vraag die wij hebben onderzocht, is of het gerecht zelf de procedure zou hebben gedwarsboomd of een soort doofpotoperatie zou hebben uitgevoerd. We hebben een aantal disfuncties vastgesteld. We hebben er al een aantal opgesomd in de loop van dit exposé. U vindt ze ook allemaal keurig opgelijst terug in ons verslag. We hebben ook al aangehaald dat er spanningen zijn geweest tussen magistraten onderling in dit dossier, dat er een verschillende zienswijze is geweest binnen het parket over de saisine van de onderzoeksrechter en dat er ook verschillende visies zijn geweest tussen onderzoeksrechter 1 en het parket over, bijvoorbeeld, het embargo of de communicatie met de pers. Dat zijn alleszins discussies en zaken waaraan energie is gespendeerd die niet is gespendeerd aan het eigenlijke onderzoek zelf en die dus ook niet hebben bijgedragen tot de voortgang ervan.

We hebben ons ook de vraag gesteld of het gebruikelijk is dat er een wettigheidscontrole gebeurt zo snel nadat huiszoekingen hebben plaatsgevonden. De wet laat dat alleszins toe, voor alle duidelijkheid. Artikel 136 voorziet daarin, maar het is eerder uitzonderlijk dat het zo snel gebeurt. Bovendien viel het ook nog eens midden in het gerechtelijk verloop. Ik durf ook niet te zeggen dat dat per se abnormaal is, want ergens begrijp ik wel dat het parket-generaal zo snel mogelijk duidelijkheid wilde over die vraag. De huiszoekingen waren immers gebeurd en er waren heel wat zaken in beslag genomen. Als die zoekingen al nietig zouden zijn, was het in ieders belang dat het zo snel mogelijk uitgeklaard werd, eerder dan een tijd later te moeten vaststellen dat, als een zaak misschien voor de bodemrechter zou komen – ik spreek in de voorwaardelijke wijs – de zoekingen en alles wat erop gebaseerd is, nietig zijn. Ergens is het te verdedigen – dat was ook de argumentatie van de procureur-generaal – dat die wettigheidscontrole moest gebeuren.

Wij hebben ook het volgende vastgesteld. Het is een zeer complex dossier, met heel veel feiten. Er werden ook op andere plaatsen in het land dossiers van misbruik door geestelijken behandeld. Sommige daarvan hebben zelfs tot veroordelingen geleid. Ik denk aan Brugge, misschien Limburg – Tongeren, denk ik – en Antwerpen. Het federaal parket is in 2011 echter het openbaar ministerie geworden in deze zaak. Daarvoor had het een coördinerende rol.

Ze ontvingen berichten van lokale parketten wanneer daar een onderzoek liep over geestelijken en seksueel misbruik en vroegen daarin of dat relevant was voor operatie Kelk. Het federaal parket moest dan oordelen of zij dat dossier al dan niet overmaakten aan de procureur des Konings in Brussel om het op te nemen in operatie Kelk of, na de federalisering, om het al dan niet zelf toe te voegen aan operatie Kelk.

Het federaal parket heeft geen hiërarchisch gezag over het parket van eerste aanleg, noch over het parket-generaal. Dat zijn twee entiteiten die naast elkaar staan. Het federaal parket kan geen opdrachten geven aan de lokale parketten. Dat wilde ik even benadrukken. Het federaal parket besliste dus om een aantal dossiers aan de lokale parketten en eventueel de onderzoeksrechter over te laten. Die kenden daar een zeker gevolg.

Dat leidde wel tot een zekere versnippering. Een van onze aanbevelingen is dan ook om in de toekomst te vermijden om mammoetdossiers te starten. Het lijkt misschien tegenstrijdig wanneer we zeggen dat er wel minstens een afschrift van de plaatselijke dossiers aan het dossier Kelk toegevoegd had moeten worden, maar dit was al een mammoetdossier. Dat is de reden waarom we die aanbeveling toch gedaan hebben. Er waren dus misschien toch beter kopieën van die plaatselijke dossiers aan het dossier Kelk toegevoegd. Indien de onderzoeksrechter, de raadkamer, de KI of een bodemrechter moet oordelen over een doorverwijzing, kan het namelijk nuttig zijn om een appreciatie te maken over de samenhang of een eventuele verjaring.

Er is in dit dossier ook een bijzonder groot aantal magistraten opgetreden, niet het minst op het niveau van de KI. Er zijn immers heel veel KI's geweest, door de vele (terug)verwijzingen tussen het Hof van Cassatie en de KI. Er zijn ook maar een aantal raadsheren bij het hof van beroep die kunnen zetelen. Er zijn ook vier onderzoeksrechters geweest en verschillende parketmagistraten. Het federaal parket was er namelijk bij betrokken, maar ook verschillende lokale parketten. In zekere zin menen we dat dat een garantie moet zijn dat één individuele magistraat niet zomaar stokken in de wielen kan steken. Het is namelijk heel moeilijk om een onderzoek te dwarsbomen wanneer zoveel magistraten in één dossier optreden.

Ik kom tot de laatste onderzoeksvraag. Kent de procedure een ongewoon lang verloop? We kunnen vaststellen – het dossier is gestart in juni 2010 en wij zijn nu bijna 14 jaar later – dat de duurtijd ongewoon is. Ik hoed mij voor andere termen. Ik spreek hier niet over verjaring, ik spreek

hier niet over de redelijke termijn, om de reden die ik al eerder aanhaalde, het komt ons niet toe om daarover te oordelen. Wij kunnen alleen maar de feitelijkheden vaststellen. Dit zal iedereen die het dossier vroeg of laat in handen krijgt, kunnen vaststellen. Het dossier werd geopend in juni 2010 en ondertussen is er nog geen regeling van rechtspleging.

Wij vinden dat een disfunctie. Het is betreurenswaardig dat mensen die eventueel slachtoffer waren van seksueel misbruik, die hopen op een gerechtelijk onderzoek om een aantal zaken aan het licht te brengen, bijna 14 jaar later nog steeds wachten. De Hoge Raad voor de Justitie kan dat zeer stellig poneren. Wij beschouwen dat alleszins als een disfunctie.

Op 1 september 2014 zei de onderzoeksrechter op vraag van de federale procureur dat zijn onderzoek rond was en dat de federale procureur kon beginnen met het opstellen van de eindvordering. Wij moeten vaststellen dat tot dan, tot in de fase dat het dossier voor de eerste keer werd meegedeeld, heel hard werd gewerkt in dat dossier. Er werden heel veel processen-verbaal opgesteld. Niet voor niets was het dossier op dat ogenblik al 97 fardes dik. Er werden heel veel mensen verhoord. Er werden gegevensdragers uitgelezen. Er werden documenten geanalyseerd. Er werden heel veel procedures gevoerd. Tot dan lag het zeker niet stil.

Dan werd de zaak meegedeeld. Wij moeten vaststellen dat op 30 oktober 2015, een jaar en twee maanden later, de eindvordering van het federaal parket binnenkwam. De zaak werd dan geagendeerd op een zitting van de raadkamer. Er werden daarop vragen tot bijkomend onderzoek gericht aan de raadkamer, waardoor de raadkamer niet verder kon. Dat is nu eenmaal zo. Dat is in de wet voorzien.

Dit is een van de aanbevelingen die wij u graag overmaken. De eerste keer dat een zaak voor regeling van de rechtspleging voorkomt, in de mate dat de vordering van het parket niet wijzigt, kunnen alle partijen bijkomend onderzoek vragen. Dat wordt heel vaak gedaan en dat is vaak ook nuttig. Dat hoeft niet negatief te zijn. In sommige gevallen is dat echter dilatoir. Ik wil zeker niet zeggen dat dat hier het geval is, voor alle duidelijkheid, maar het is wel een gegeven dat het in veel onderzoeken als een dilatoir middel wordt aangewend.

Hier is dus ook de procedure opgeworpen voor de raadkamer. Enkele burgerlijke partijen vroegen bijkomend onderzoek, waardoor de raadkamer niet verder kon. De onderzoeksrechter kende voor een gedeelte die vragen ook toe. Blijkbaar was de

onderzoeksrechter ook van oordeel dat die zaken verder onderzocht moesten worden. Het onderzoek liep verder en werd dan een tweede keer meegedeeld aan het federaal parket voor het opstellen van de eindvordering. We spreken dan van 13 september 2019. Het duurde tot 29 juli 2020 – dus 10 maanden en een half – tot de eindvordering van het parket, de tweede eigenlijk, kon worden opgesteld. Het ging om een doorslag van de eerste, maar men heeft natuurlijk alle identiteitsgegevens opnieuw moeten verifiëren. Sommige mensen waren overleden, anderen waren van adres veranderd enzovoort. Het federaal parket vroeg hierin toch de afsplitsing van een aantal nieuwe burgerlijke partijstellingen die alsnog waren binnengekomen. Heel de historiek is al toegelicht. De raadkamer volgde het federaal parket, maar de KI heeft dan beslist om dat toch niet te doen, want de rechten van de verdediging konden eventueel geschaad worden.

We moeten vaststellen dat sinds dat arrest van de KI van 29 april 2021 tot op heden het dossier bij de federale procureur berust voor het opstellen van de eindvordering. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat we een evenement hebben meegemaakt dat ons land op zijn grondvesten heeft doen daveren, de aanslagen in Zaventem en in Maalbeek en daaraan voorafgaand de aanslagen in Parijs, waar sprake was van eventuele linken met België en Belgische verdachten. Het federaal parket is door de Franse Justitie gevraagd geweest om daaromtrent heel wat zaken te onderzoeken. Die aanslagen hebben plaatsgevonden. Ze hebben heel wat capaciteit van het federaal parket gevergd. Uiteraard hebben we ook de procedure ten gronde gehad voor het hof van assisen in Brussel van 5 december 2022 tot 25 juli 2023 waarbij de dossierbeheerder bij het federaal parket van het dossier Kelk ook instond voor de slachtofferbejegening in het dossier van de aanslagen.

Ik hoef u niet te vertellen dat dat, alleszins volgens de federale procureur, heel veel capaciteit heeft gevergd bij het federaal parket, wat alleszins volgens dat parket de uitleg of een deel van de uitleg is waarom de eindvordering tot op heden nog steeds niet is genomen. De Hoge Raad voor de Justitie meent dat dat een gedeeltelijke uitleg kan zijn. Wij zijn echter ook van oordeel dat de eindvordering desalniettemin al opgesteld had kunnen zijn.

Er zijn nog een aantal bijkomende factoren, waarmee ik afrond. Er is het feit dat de saisine van de onderzoeksrechter heel ruim was. Lastens onbekenden: aanranding van de eerbaarheid jegens minderjarigen, dus geen precisering van tijd en van plaatsgesteldheid, geen namen van

slachtoffers en van verdachten. Dat staat allemaal niet in de vordering. De saisine van de onderzoeksrechter was dus heel ruim, wat ook maakt dat de onderzoeksrechter heel veel moest onderzoeken. Er is dan nog de uitbreidende vordering gekomen de dag na de verzoeken wegens schuldig verzuim in zijn algemeenheid, zonder precisering van plaats, periode of verdachten.

Er zijn in het dossier ook heel veel procedureslagen gevoerd. Waarover ik nog niet heb gesproken, zijn de wrakingsverzoeken die tegen onderzoeksrechter 1 zijn neergelegd, wat maakte dat, zodra het wrakingsverzoek was neergelegd, de onderzoeksrechter zijn handen van het dossier moest houden. In afwachting moest dan een andere onderzoeksrechter worden aangesteld. In casu heeft de onderzoeksrechter voor de twee wrakingsverzoeken, zijnde een eerste van meester Keuleneer namens zijn cliënt en een andere van een burgerlijke partij in persoon, gemeend zich niet te moeten terugtrekken. In dat geval gaat de zaak naar de hogere rechtsmacht, zijnde hier het hof van beroep in Brussel. Dat is een burgerlijke procedure, die voor de eerste kamer wordt behandeld. In het hof van beroep zijn de verzoeken uiteindelijk afgewezen. Tegen die beslissing is nogmaals cassatieberoep aangekend. Uiteindelijk heeft de onderzoeksrechter echter zijn onderzoek mogen voortzetten. Wij spreken dan echter ook alweer over een bepaald aantal maanden later, wat het onderzoek niet heeft vooruitgeholpen.

Er is ook de kwestie van de verloren gegane processen-verbaal met de bijkomende wettigheidscontrole en zo meer. Soms was het zelfs voor de politiediensten en de onderzoeksrechter niet duidelijk wat zij wel en niet mochten gebruiken voor het onderzoek. Er zijn immers allerlei wisselende arresten van de KI en van het Hof van Cassatie die tussen het onderzoek zijn gekomen.

Er zijn in het dossier vier onderzoeksrechters geweest. Dat betekent dat zij het dossier telkenmale opnieuw hebben moeten instuderen. Ik wil ook de kanttekening maken dat dat voor onderzoeksrechter 3 niet echt aan de orde is geweest, omdat hij al heel snel heeft aangegeven dat hij in de zaak niet verder kon optreden. Hij verzocht de voorzitter het dossier aan een andere onderzoeksrechter toe te bedelen, wat ook is gebeurd. Dan nog zijn er drie onderzoeksrechters geweest die zich inhoudelijk hebben moeten inlezen in het onderzoek.

Er zijn ook allerlei strubbelingen geweest tussen magistraten met verschillende visies.

Ik formuleer één afsluitende opmerking, met name het feit dat uit ons onderzoek toch is gebleken dat bij de KI in Brussel de langdurige gerechtelijke onderzoeken schijnbaar niet systematisch opgevolgd worden. In mijn eigen ressort – ik ben onderzoeksrechter in Limburg en hang af van de KI in Antwerpen – gebeurt dat stelselmatig. Vroeger gebeurde dat tot tweemaal toe per jaar. Alle onderzoeksrechters van het ressort moeten daarbij schriftelijk verslag uitbrengen over alle zaken die langer dan een jaar in onderzoek zitten. Zij moeten uitleggen waarom die onderzoeken nog lopen, wat er nog moet gebeuren en wanneer het dossier eventueel afgesloten kan worden. Sinds twee of drie jaar hoeven we dat nog maar jaarlijks te doen. Ik ga ervan uit dat dit ook in Gent en andere KI's gebeurt, maar in Brussel is daarvoor mogelijk geen capaciteit of wordt het alleszins niet gedaan.

Een laatste opmerking is dat ook de burgerlijke partijen de KI kunnen vatten als zij menen dat het onderzoek te lang duurt. Een wetsartikel voorziet dat aan de KI gevraagd kan worden om dat na te kijken. Die vraag kan komen van burgerlijke partijen, maar bijvoorbeeld ook van inverdenkinggestelden. In dit geval moeten wij vaststellen dat alleszins de burgerlijke partijen geen wettigheidscontrole hebben gevraagd. Enkel meester Keuleneer heeft op een bepaald ogenblik, in 2014, die wettigheidscontrole gevraagd, maar voor het overige is dat in dit dossier niet gebeurd. Daarmee rond ik af.

Ik dank u voor uw aandacht.

Valérie Delfosse: Pour clôturer cette présentation du rapport d'enquête Calice, nous avons formulé quelques recommandations, qui figurent dans notre rapport. Il y en a précisément dix-sept, à la suite de tous ces constats et ces dysfonctionnements que nous vous avons exposés. Ces recommandations doivent nous permettre d'éviter que de tels dysfonctionnements ne puissent se reproduire à l'avenir. Ces recommandations sont adressées au législateur, au ministre de la Justice, au Collège des procureurs généraux, au Collège des cours et tribunaux, aux premiers présidents des cours d'appel, aux chefs de corps, aux greffiers en chef, au parquet fédéral ainsi qu'aux parquets locaux.

À titre d'exemple – je ne les citerai pas toutes mais ne reviendrai que sur les plus criantes ou les plus urgentes –, la première recommandation consiste à veiller à définir clairement et précisément les mentions qui se trouvent dans le réquisitoire de mise à l'instruction ainsi que dans le cadre des réquisitions complémentaires. Il s'agit en effet d'un des points clés de ce dossier, à savoir la question

de la saisine du juge d'instruction, comme l'a évoqué mon collègue Davy Jordens. Le juge d'instruction et le parquet – ou une partie du parquet – avaient en effet des vues différentes quant à l'étendue de cette saisine.

La deuxième recommandation consiste à éviter les dossiers "mammoth". Comme nous vous l'avons dit, le dossier Calice représente 104 cartons, soit environ 50 000 pages, autrement dit un volume assez difficile à gérer. Par ailleurs, il importe également d'enregistrer ou de garder une trace des demandes en récusation. On a notamment évoqué ce magistrat X, qui avait été récusé mais pour lequel la procédure n'était pas allée jusqu'au bout, car le magistrat en question s'était lui-même écarté du dossier avant que la procédure n'aboutisse. Il faut donc garder une trace dans le dossier afin que le parquet ou d'autres parties puissent plus facilement soulever la question.

Vous aurez également compris qu'il est urgent de clarifier les articles 136, 136*bis*, 235 et 235*bis*, dont la lecture est relativement compliquée et renvoie systématiquement vers d'autres articles.

Cela mérite donc d'être clarifié au niveau du contrôle des instructions et de la régularité de certains actes de procédure. Nous avons également recommandé de veiller à appliquer la législation sur le bien-être. Nous visons ici également les problèmes interpersonnels qui ont pu se produire au sein du pouvoir judiciaire.

Nous avons classé ces recommandations en catégories, selon les personnes ou la thématique qui les concernent. Certaines recommandations concernent l'instruction judiciaire, le ministère public, le parquet fédéral, des généralités, mais aussi le Conseil supérieur de la Justice. Vous aurez l'occasion jusqu'à vendredi d'en prendre connaissance avec attention lors de la lecture du rapport.

Hilde Melotte: Heel kort zal ik een slotbedenking maken. Ik meen dat procedures gevoerd moeten worden en dat de rechtsmiddelen mogen worden uitgeput. Men heeft daar het recht toe. Er zijn in dit dossier door heel veel mensen met de beste bedoelingen veel inspanningen geleverd, zoals politiemensen en magistraten. Maar voor een dossier over kindermisbruik en verkrachting, met een zeer grote impact op de samenleving, moeten wij na 14 jaar ook wel vaststellen, of durven te zeggen, dat wij er met onze samenleving, en dus ook met justitie, niet in geslaagd zijn een aanpak te vinden en antwoorden te geven die menselijk en rechtvaardig aanvoelen. Slachtoffers voor wie het gerechtelijk onderzoek 14 jaar aansleept, voelen zich helaas nogmaals slachtoffer. Ook al is dit geen

formele conclusie van ons onderzoek, ik houd eraan dat vandaag nog eens te bevestigen.

Vrijdag 19 april zijn wij hier opnieuw welkom, meen ik. We zullen komen.

De **voorzitter:** Ik sluit mij aan bij uw laatste woorden: op 19 april, om 11 uur, houden wij hier een gedachtewisseling met u over dit rapport. U bent inderdaad zeer welkom.

Ik heb begrepen dat straks de uitgebreide versie ter beschikking zal zijn, zodat wij er allemaal kennis van zullen kunnen nemen en wij die grondig kunnen nalezen. Ik wil u alvast bedanken voor uw uiteenzetting, voor de presentatie die u gegeven hebt en ook voor het werk dat erin gestoken is.

Wij hebben er iets langer op gewacht dan wij gehoopt hadden, maar wij zijn toch blij dat het rapport er is, want er zijn inderdaad vragen gesteld. Als wij het rapport grondig gelezen hebben, zullen wij zien in welke mate er een antwoord op gegeven kan worden.

La réunion publique de commission est levée à 14 h 02.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 14.02 uur.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Hilde Melotte

Lecture faite, persiste et signe,

.....
Valérie Delfosse

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Davy Jordens

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Daan Vyverman